

LOGIKKER & TRANSLOKAL STYRING I TREDJE SEKTOR INTERVENTION

En institutionsetnografisk undersøgelse af
fællesskab, demokrati og translokal styring i Café &
Byg UDENFOR

Forfatter: Daniel Olesen, 59217 – Vejleder: Søren Salling Weber

Anslag: 179.772 svarende til 74,9 normalsider

Abstract

This study investigates how community and democracy is translated into practice in the non-/for-profit intervention Café & Byg UDENFOR, while also exploring how translocal management and control affect the work in the intervention. The intervention is aimed at homeless and is looked upon within the context of the third sector which, in this case, means that intervention is equal to welfare production, and that the translocal management and control is viewed within the tension field of the third sector.

The research is based on a combination of two schools of institutional ethnography. The empirical evidence is gathered through participant observation, an interview with the deputy head of Projekt UDENFOR (the organization that has implemented Café & Byg UDENFOR) and document analysis. The translation of community and democracy is investigated by looking into how employees in Café & Byg UDENFOR comprehend, talk about and do their work in the intervention. While the translocal management and control is explored through the employees' perception of the management and control.

The study indicates that practice and the work done in Café & Byg UDENFOR is under influence of both intra-organizational logics and translocal management and control. The practice is translated through some central logics that stretches across the organizational layers, but there are also varying ways of thinking and doing both practice and work. These varying ways cause the intervention to work in different directions, which can be problematic.

At the same time translocal management and control affect the welfare production primarily through market- thinking, techniques and logic. By using a contract the central fund behind Café & Byg UDENFOR demands a certain way of working and restrict the use of financials from the fund. The former is however seemingly intensified by a taken for granted way of thinking in the management layer and both contract and thinking in the management layer restrains the intervention in solving the homeless' complex problems. The latter causes an extra workload on an already resource scarce intervention. Scarce resources are furthermore a recurrent challenge that restrain the intervention from solving the homeless complex problems.

Lastly the linkage between Café & Byg UDENFOR and Aarhus Kommune shows that bureaucratic translocal management also forces an extra workload on Café & Byg UDENFOR and influences the way of translating democracy into practice.

I conclude that non-/for-profit third sector welfare production is dominated by market logics and techniques even though the sector is described as put together of three set of logics. But also, that intra-organizational logics play an important role.

How the study can inform knowledge about co-production and how potentials in non-/for-profit intervention can be exploited in a better way is discussed at the end of the thesis.

Indholdsfortegnelse

ABSTRACT	1
FORORD	4
KAPITEL 1	5
INDLEDENDE KONTEKSTUALISERING OG PROBLEMFELT	5
DEN TREDJE SEKTOR – KONTEKST FOR UNDERSØGELSEN	5
PROBLEMFELT	7
RAPPORTENS OPBYGNING	11
KAPITEL 2	12
CAFÉ & BYG UDEFOR	12
INSTITUTIONSETNOGRAFI SOM ANALYSEAPPARAT	15
INSTITUTIONSETNOGRAFI & ANALYTISKE BEGREBER	17
<i>Rationalitetsmyter</i>	18
<i>Institution og institutionelle logikker</i>	19
<i>Aktørers indflydelse</i>	20
ORIENTERING MOD TRANSLOKAL STYRING	20
<i>Sociale & regulative relationer</i>	21
METODER OG METODOLOGI – EN MULTILOKAL ETNOGRAFISK UNDERSØGELSE.....	22
ETNOGRAFI SOM DISCIPLIN OG SELVREFLEKSIV PRAKSIS	22
<i>Positionality</i>	23
KRITIK AF ETNOGRAFIEN OG INSTITUTIONEL ETNOGRAFI SOM ALTERNATIV	24
<i>Multi-lokal etnografi og perspektivforskydning</i>	25
<i>At studere sociale processer i kontekst</i>	26
EMPIRIGENERENDE METODER.....	27
<i>Deltagende observation</i>	27
<i>Det semistrukturerede interview</i>	31
<i>Dokumentanalyse</i>	32
EMPIRI – OMFANG, INFORMANTER & TYNGDEPUNKT	33
<i>Kodning</i>	35
KAPITEL 3	36
INDLEDENDE ANALYTISK-TEORETISKE SKRIDT	36
ANALYSEDEL 1- INSTITUTIONELLE LOGIKKER OG VARIERENDE TÆNKEMÅDER.....	39
FÆLLESSKABSMYTEN OMSAT Gennem EN ARBEJDSLOGIK.....	39
DEMOKRATI FORMET Gennem EN INDIVIDUALISERET LOGIK.....	41
STRIDENDE LOGIKKER OG TÆNKEMÅDER	43
DELKONKLUSION	47
ANALYSEDEL 2 – TRANSLOKAL STYRING OG STYRINGENS AFLEDTE EFFEKTER.....	47
OPSØGENDE ARBEJDE – KONTRAKTSTYRING OG EN SELVFØLGELIGHED	48
RESURSEKNAPHED OG STYRING AF ØKONOMISKE MIDLER	50
RELATIONEN TIL DEN OFFENTLIGE SEKTOR	55
DELKONKLUSION	56
KAPITEL 4	58
Co-PRODUCTION– DILEMMAER OG EFFEKTIVITET I DEMOKRATISK VELFÆRDSPRODUKTION	58
BEDRE UDNYTTELSE AF POTENTIALER I DEN TREDJE SEKTOR	61
KONKLUSION	64

BIBLIOGRAFI.....	66
BILAGSLISTE	70
BILAG 1 – INTERVIEW MED GITTE AALBÆK, FAGLIG LEDER OG SOUSCHEF I PROJEKT UDEFOR	70
BILAG 2 – INTERVIEWGUIDE TIL INTERVIEW MED GITTE AALBÆK.....	70
BILAG 3 – FELTNOTER.....	70
BILAG 4 – FRIVILLIGHÅNDBOG	70
BILAG 5 – BESKRIVELSER AF CAFÉ & BYG UDEFOR.....	70

Forord

Denne specialrapport er blevet til på baggrund af et samarbejde med fonden Projekt UDENFOR (PU). Rapporten er det skriftlige produkt af en undersøgelse af PUs to projekter Café & Byg UDENFOR (Café & Byg). Jeg vil derfor gerne rette en stor tak til alle ansatte fra PU og deltagere i Café & Byg, der har taget sig tid til at bidrage med spændende perspektiver på arbejdet i de to projekter.

Kapitel 1

Indledende kontekstualisering og problemfelt

Denne specialrapport undersøger Café & Byg, der er en indsats som har til hensigt at afprøve en ny måde at løse hjemløshed. Undersøgelsen betragter Café & Byg inden for konteksten af den tredje sektor, hvorved undersøgelsen beskæftiger sig med henholdsvis komplekse problemer og velfærdsproduktion i den tredje sektor som en del af velfærdsstaten. En yderligere indføring i de teoretiske forståelser af interventionen uddybes gennem dette kapitel.

Den tredje sektor – kontekst for undersøgelsen

Kontekstualiseringen af Café & Byg har et induktivt afsæt, idet forudsætningerne for velfærdsproduktionen i Café & Byg er kendetegnet ved tredje sektor karakteristika. Hvordan forudsætningerne konkret knytter sig til den tredje sektor fremhæves i følgende redegørelse for sektoren, hvorpå undersøgelsens problemfelt og problemstilling indkredses.

Den tredje sektor er et 'loose and baggy monster', der omtales under mange betegnelser såsom den frivillige sektor, civilsamfund og non-profit sektoren. Alle med varierende definition og store overlap (Pestoff & Brandsen, 2010:224). Derfor redegøres i dette afsnit for forståelsen af den tredje sektor med særligt fokus på de forhold, der gør sig gældende i Café & Byg.

Den tredje sektor varierer i sin karakter fra region til region og fra land til land. Historisk associeres den i Europa med udvidelsen af offentlig intervention, og velfærdsproduktionen i den tredje sektor udspiller sig i et samspil mellem det offentlige, private og civilsamfundet.

Det kan være svært at demarkere grænserne for den tredje sektor tydeligt, når tredje sektor organisationer opererer som en del af velfærdsstaten. Det har ledt til en forståelse af den tredje sektor som en sammenvævet del af et trepolet system fremfor en sektor adskilt fra den offentlige sektor og markedet. Det tætte forhold mellem sektorerne i velfærdsproduktionen medfører, at tredje sektor organisationer agerer i et spændingsfelt under samtidig påvirkning af statslig policy og lovgivning, private aktører og civilsamfundet. I forhold til velfærdsproduktion er sektoren betonet ved en pluralistisk eller mixet økonomi (det at flere økonomiske rationaler og typer aktører bidrager til velfærdsproduktionen), hvoraf det fremstår at sektoren ikke er 'clear-cut'. Organisationer i sektoren arbejder således på en hybridisering af økonomiske logikker, der kan betragtes som en solidaritetsbaseret blandingsøkonomi. Organisationernes overlevelse hviler dermed på mere end blot en overførsel af kerneværdierne fra staten og/eller markedet. Sammenfattet bliver velfærdsproduktionen i den tredje sektor til i et spændingsfelt mellem offentlig policy og forvaltning, markedslogikker samt en økonomi baseret på gensidighed. De tre elementer udgør logikker, der udformes som henholdsvis omfordeling, profit og kontraktbaserede forhold samt udveksling af tjenesteydelser mellem individer og/eller grupper baseret på tillid (Evers & Laville, 2004:11-21).

Victor Pestoff, professor i statskundskab, illustrerer den tredje sektor som vist i figur 1 nedenfor. Figuren er udviklet i henhold til de skandinaviske velfærdsmodeller, og skitserer grænsefladerne og diversiteten ved den tredje sektor, der er centrale karakteristika ved sektoren (Pestoff, 1996:21-22). Figuren illustrerer den frivillige sektor ved den inderste trekant, der er udgjort af private formaliserede non-profit organisationer. I modsætning hertil er den tredje sektor, der illustreres ved resten af cirklen, udgjort af både den frivillige sektor samt mixede og hybride organisationsformer. Den tredje sektor er i henhold hertil udgjort af: *"et hav af organisationsformer, styringsstrukturer, aktiviteter, indtægtskilder og anden støtte, forventninger, intentioner, forbud, fortider og fremtider"* (Anheier & Knapp citeret i Pestoff, 1996:22).

For Café & Byg gælder det, at indtægtskilder og anden støtte kommer fra offentlige og private fonde, private virksomheder samt donation fra privatpersoner og en frivillig organisation. Mens optrædende styring særligt bygger på markeds- logikker og teknikker.

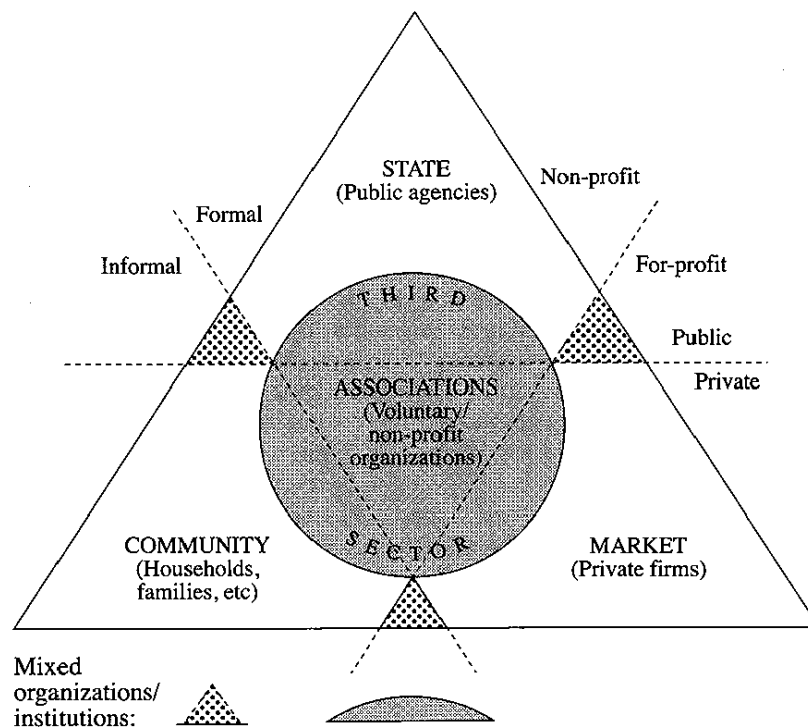

Fig.1
(Pestoff i Evers & Laville, 2004:17)

PU, der har implementeret Café & Byg, kan som organisation karakteriseres som en blandingsform. Disse organisationsformer blev i skandinavisk kontekst beskrevet som en startende udviklingstendens i 1996. Sammenhængende hermed identificeredes udviklinger mod et kontraktbaseret forhold til den offentlige sektor – der tidligere har været baseret på tillid – og tiltagende fundraising (Klausen & Selle, 1996:109-110). Denne udvikling er senere belyst på tværs af Danmark, Tyskland & USA, og beskrevet som intensiveret (Henriksen, Smith & Zimmer, 2012).

Undersøgelsen opererer i henhold til ovenstående beskrivelse med en forståelse af den tredje sektor, der har lighedstræk med måden hvorpå sektoren forstås indenfor forskningen i socialøkonomi. Her er noget af det afgørende i forståelsen af den tredje sektor ikke om der genereres overskud i en virksomhed eller organisation, hvilket adskiller sig fra den amerikanske forståelse sektoren, men hvad overskuddet anvendes til (Hulgård, 2014).

Baggrunden herfor bygger, som nævnt, på en, induktivt formet anskuelse af den tredje sektor. Café & Byg genererer ikke økonomisk kapital, men får primært sit økonomiske grundlag fra fondsdonationer. PU tilbyder imidlertid undervisning og konsulentytelser mod betaling som en del af sit indtjeningsgrundlag. Interventionen¹ betragtes derfor som en del af det, der kan benævnes som *non-/for-profit* velfærdsproduktion. Dette er en gren af den tredje sektor, der øjensynligt ikke er beskrevet isoleret, som den socialøkonomiske og frivillige del af sektoren er. Der er derfor tale om en niche af den tredje sektor, der ikke har sit eget forskningsfelt.

Selvom anskuelser af den tredje sektor her i rapporten ligner den fra forskningen i socialøkonomi, findes gennemgående tendenser fra forskningen i den frivillige sektor også i Café & Byg. Derfor er følgende problemfelt primært opridset ved hjælp af viden fra forskning i den frivillige del af den tredje sektor.

Problemfelt

Betydningen og størrelsen af den tredje sektor i de skandinaviske velfærdsstater udlægges forskelligt alt efter, hvordan sektorens betragtes. Ifølge professor i statskundskab Kurt Klaudi Klausen og professor Per Selle har sektoren spillet en vigtig rolle i etableringen af de skandinaviske velfærdsstater, og spiller til stadighed en central rolle i velfærdsproduktionen. Af andre opfattes den dog som værende mere tilbagetrukket (Klausen & Selle: 1996). Ud fra en økonomisk målestok kan non-profit delen af sektoren anskueliggøres ved hjælp af sociolog Thomas P. Bojes beregninger. Denne del af sektoren havde samlet set en indtægt på 124 milliarder i 2013, hvoraf socialområdet udgjorde 24 milliarder (Boje, 2017:133). Den tredje sektor spiller i henhold hertil en ikke ubetydelig rolle. Heller ikke når det kommer til beskæftigelse i velfærdsproduktionen, hvor den i 2013 beskæftigede 13,8 procent af velfærdssektorens arbejdsstyrke (Boje, 2017:139).

Aktuelt får den tredje sektor både politisk og videnskabelig bevågenhed. Senest har regeringens *Sammenhængsreform*, som et af sine fire spor, fokus på 'bedre velfærd på tværs af sektorer'. Det indbefatter, at regeringen har en ambition om: "*(...) i højere grad [at] involvere civilsamfundet, brugere, pårørende og nye aktører for at afprøve nyskabende initiativer, som kan skabe bedre løsninger til gavn for den enkelte borger.*" (Finansministeriet, 2017:11). Det regeringen omtaler som 'civilsamfundet' og 'nye aktører', kan betragtes som værende en del af den tredje sektor. Partiet Alternativet har ligeledes fokus på den tredje sektor. Som en del af partiprogrammet har Alternativet en ambition om at skabe lovgivning, der understøtter: "*social innovation og styrker de partnerskaber, der opstår i spændingsfeltet mellem det offentlige,*

¹ Intervention anvendes her i rapporten som en betegnelse for velfærdsproduktion. Denne anvendelse er taget i brug med henblik på sproglig variation. Det dækker dog også over, at den indgriben i menneskers liv der sker i Café & Byg, overordnet betragtes som velfærdsproduktion.

det private og NGO'er." (Alternativet, 2017, a). På tværs af det politiske spektrum er der således en opmærksomhed på at udnytte den tredje sektor som en resurse i velfærdsproduktionen. Den politiske opmærksomhed på den tredje sektor beskrives flere steder som værende opstået på baggrund af flere udviklingstendenser. Herunder begrænsede offentlige budgetter; en tiltagende social og kulturel differentiering, der resulterer i flere krav til velfærdsydelser; en aldrende population og en voksende demokratisk krise. Alt sammen er med til at sætte velfærdsstaten under pres (Boje, 2017:111; Pestoff & Brandsen, 2010:224), hvorfor der søges efter alternativer til den traditionelle velfærdsproduktion. Det omfatter nye og forskellige måder at producere og involvere borgerne i deres egen velfærdsproduktion. (Pestoff, 2012:13; Pestoff & Brandsen, 2010:224).

I videnskaben er den tredje sektor gjort til genstand for undersøgelse med henblik på at forstå dens fremkomst i forskellige (nationalstatslige og lokale) kontekster. Desuden er der fokus på, hvordan facilitering og regulering af samarbejdet mellem offentlige, private og tredje sektor aktører påvirker velfærdsproduktionen (Brandsen, Pestoff & Verschuere, 2012:1). Eksempelvis er policy og styring af frivillige og civilsamfundsorganisationer belyst i England (Carmel & Harlock, 2008), ligesom lokal rammestyrings betydning for frivillige organisationers sociale arbejde er undersøgt i Danmark (Henriksen, 1996, a). I begge tilfælde gør det sig gældende, at den tredje sektor fungerer som en (delvist) integreret del af staten fremfor at være en særskilt sektor.

Samtidig med denne tendens er fulgt en højere grad af styring og kontrol, hvilket er et andet tema indenfor tredje sektor forskningen. Det omhandler specielt markedsgjorte styrings-rationaler og teknikker, der over tid er kommet til at spille en større rolle i forbindelse med velfærdsproduktionen i sektoren. Denne styringstendens der er identificeret på tværs af Europa og i USA gør (Klausen & Selle, 1996:109-110; Henriksen, Smith & Zimmer, 2012, Carmel & Harlock, 2008), at velfærdsproduktionen i den tredje sektor er gået fra at være styret gennem et tillidsbaseret forhold til i højere grad at være reguleret gennem kontraktstyring og lignende markedsteknikker (Pestoff & Brandsen, 2010:224).

Ovenstående forskning bevæger sig primært på sektor niveau, og forskningsfeltet tager, som nævnt, udgangspunkt i frivillige organisationer til trods for førnævnte frembrud af andre organisationsformer i den tredje sektor. Yderligere eksempler herpå findes i antologien om den tredje sektor udgivet af det daværende Socialforskningsinstitut i 1996. I denne er et af de centrale omdrejningspunkter overdragelsen af velfærdsproduktion fra den offentlige til den frivillige sektor (Rasmussen & Nielsen, 1996:3).

Selvom der foreligger en voksende mængde viden om den tredje sektor, mangler der fortsat en omfattende forståelse af hvad der sker, når den tredje sektor inddrages i velfærdsproduktion (Brandsen, Pestoff & Verschuere, 2012:1-2). Det er i forlængelse af dette ambitionen med denne undersøgelse at bidrage til forståelsen af den tredje sektors rolle i velfærdsproduktionen.

På baggrund af det optegnede problemfelt ser det ud til, at forståelsen af velfærdsproduktion i den tredje sektor kan styrkes ved at producere viden om non-/for-profit intervention fra et

etnografisk førstehåndsperspektiv. Herfra kan det belyses, hvordan professionelle i denne organisationsform konkret udformer velfærdsproduktionen samt hvordan spændingsfeltet, som den tredje sektor befinder sig i, påvirker velfærdsproduktionen set fra førstehåndsperspektivet.

Dette kan bidrage til at belyse dilemmaer, problematikker og udfordringer i den komplekse sammensætning af økonomiske rationaler i tredje sektor velfærdsproduktion, som den tager sig ud set fra velfærdsproducenternes perspektiv. Denne viden vil potentielt kunne bidrage til både den videnskabelige forståelse af, og samfundsdebatten om, anvendelsen af den tredje sektor som en del af velfærdsstaten. På baggrund heraf har undersøgelsen haft til hensigt at belyse følgende **problemformulering**:

Hvordan omsættes fællesskab og demokrati til praksis i Café & Byg UDENFOR; og hvordan påvirker translokal styring arbejdet i interventionen?

Herudover har følgende **undersøgelsesspørgsmål** guidet undersøgelsen:

- Hvordan er modsætningsforhold i omsætningen af fællesskab og demokrati med til at skabe udfordringer i velfærdsarbejdet?
- Hvordan er varierende måder at forstå fællesskab med til at udfordre en fælles retning for interventionen?
- Hvordan påvirker kontraktstyring handlerummet i interventionen?
- Hvilken påvirkning har regulering omkring brugen af fondsmidler for arbejdet i Café & Byg?
- Hvilken betydning har samarbejdet med Århus Kommune for udformningen og udførelsen af velfærdsproduktionen?

Undersøgelsen laver i kraft af erkendelsesinteressen i problemformuleringen to analytiske snit. Et der dissekerer de(n) intra-organisatoriske måde(r), at forstå og udføre velfærdsproduktionen, og et der udforsker udefrakommende betingelser for velfærdsproduktionen. Erkendelsesinteressen er derved yderligere at undersøge, hvordan centrale ideer for velfærdsproduktionen – fællesskab og demokrati – oversættes fra idé til praksis i en non-/for-profit intervention, og hvordan handlerummet herfor tager sig ud set fra de ansatte velfærdsproducenters perspektiv.

Ydermere har undersøgelsen til hensigt at producere viden, der både kan komme den specifikke intervention til gavn og bidrage med viden til vidensfelterne undersøgelsen skriver sig ind i. Dette bygger på en almengørende pointe, hvor den producerede viden om Café & Byg trækkes op på det givne vidensfelt (Krøjer & Dupret, 2016:165).

Måden hvorpå problemstillingen undersøges går gennem en institutionsetnografisk undersøgelse, hvor praksis først og fremmest undersøges gennem tilstedeværelse i felten. Den institutionelle etnografi repræsenterer ikke en entydig sociologisk tilgang (Jakobsen, 2004:19), men et udgangspunkt for denne undersøgelse er vægtningen af organisationers forskellighed.

Dette står i nogen omfang i kontrast til en udbredt opfattelse indenfor organisationsteorien, hvor disse betragtes som værende underlagt en homogeniserende tendens. En opfattelse der ligeledes gør sig gældende for flere af ovennævnte undersøgelser indenfor den tredje sektor. Denne undersøgelse abonnerer ikke på denne antagelse, og betragter organisatoriske processer som værende indlejret i et mere komplekst sammenspil mellem eksterne og interne forhold, der kontinuerligt er i bevægelse. Det betyder imidlertid ikke, at homogeniserende tendenser ikke finder sted men at de fremtræder tydeligere på sektorniveau. Denne antagelse understøttes af forsker i frivillige organisationer og civilsamfund Lars Skov Henriksens konklusioner fra en undersøgelse af homogenisering af frivillige organisationer (Henriksen, 1996:149-150).

Undersøgelsen ligger sig hermed på linje med en nyere tilgang til organisationsanalyser, der i dansk kontekst er repræsenteret ved Ph.d. Marianne Antonsen (tidligere Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi, Roskilde Universitet) og Sociolog Turf Böcker Jakobsen. Samtidig trækkes der på en anden institutionsetnografisk skole med henblik på at belyse både de intra-organisatoriske og udefrakommende forudsætninger for velfærdsproduktionen, men ikke mere herom nu. Det teoretiske og analytiske grundlag udfoldes senere. Nu skal den teoretiske forståelse af den undersøgte interventions målgruppe og karakteren af problemet, interventionen forsøger at løse udlægges.

Café & Byg har hjemløse som målgruppe. Interventionen rammer igennem denne målgruppes relativt forskelligartede og komplekse karakter ind i den intensiverede sociale og kulturelle differentiering, der som nævnt stiller stigende krav til velfærdsproduktionen. Hjemløse i Danmark er således udgjort af 75 procent mænd og 25 procent kvinder, og aldersmæssigt fordeler hjemløsegruppen sig hovedsagligt jævnt ud mellem 18 og 59 år. Hertil kommer, at store andele af de hjemløse har fysiske og psykiske sygdomme – henholdsvis 22 og 53 procent. Ligesom 61 procent har ét eller flere misbrug af enten alkohol, hash/khat, narkotika eller medicin (VIVE, 2017). Flere af disse karakteristika kan identificeres hos de hjemløse i Café & Byg.

Hjemløshed, og intervention rettet mod at løse hjemløshed, betragtes derfor som henholdsvis komplekse problemer og komplekse interventioner. Komplekse problemer betegnes også som vilde problemer, men karakteristikaene er de samme. Det *komplekse* betegner, at problemerne der arbejdes med er sociale og ikke tekniske. En udfordring ved komplekse problemer og interventioner er derfor, at problemerne er under løbende forandring og viden om løsningen ændrer sig derfor i takt hermed. Det medfører, at der ikke findes entydige opskrift eller regler der kan sikre succesrige løsninger. Dette fordrer komplekse interventioner til at tilpasse sig problematikernes udvikling (Krogstrup, 2016:25; Head & Alford, 2013:714-716), og de partikulære forhold for interventionen.

Rapportens opbygning

Rapporten består af fem kapitler og en konklusion. Det første kapitel afsluttes med denne læsevejledning. I kapitel 2 beskrives Café & Byg med fokus på de informationer læseren behøver, for at kunne forstå baggrunden og betingelserne for velfærdsproduktionen samt rapportens analyseafsnit. Herefter redegøres først for det teoretiske og analytiske apparat, inden undersøgelsens metoder og empiri præsenteres som det sidste i kapitlet. I kapitel 3, der er rapportens analysekapitel, indledes med analysestrategiske overvejelser, før den dybdegående analyse udfoldes i to dele. De to dele besvarer problemformuleringens to dele – henholdsvis omsætningen af fællesskab og demokrati og den translokale styrings påvirkning. Samtidig trækkes tråde mellem de to analysedele. Herefter følger i kapitel 4 en diskussion af relevante analyseresultater i forhold til viden om co-production og potentialer ved non-/for-profit velfærdsproduktion diskuteres ligeledes. Afslutningsvis afrundes med konkluderende bemærkninger.

Kapitel 2

Dette kapitel udfoldes ved først at beskrive Café & Byg samt baggrunden og forudsætningerne for denne intervention. Herefter udfoldes undersøgelsens analyseapparat og metoder i nævnte rækkefølge.

Café & Byg UDENFOR

Café & Byg startede op i oktober 2016, med en projektperiode der løber tre år frem. Selvom Café & Byg i de officielle beskrivelser omtales som to opdelte, men tæt samarbejdende, projekter (Bilag 5: 3-4), fungerer de i praksis som ét hele. Hvorfor de er undersøgt som én sammenhængende intervention. Projekternes tætte sammenhæng bliver tydeligt af dette afsnit.

Café & Byg er iværksat af PU, der er en selvejende organisation (en ikke erhvervsdrivende fond) beliggende på Nørrebro i København. PU udfører primært opsøgende gadeplansarbejde samt videns- indsamlede, dokumenterende og formidlende arbejde. Omhandlende udstødende faktorer, hjemløse og svært marginaliserede menneskers situation og levevilkår. PU er finansieret gennem en blanding af statslige og private midler samt egen indtægt. Herunder fondsfinansiering, gaver og arv (projekt UDENFOR, 2018b).

Café & Byg UDENFORs fysiske rammer og geografisk placering

Café og Byg er beliggende på Sylbækvej 34 i Århus. Cirka fem kilometer vest for Århus centrum. Grunden ligger i et kolonihaveområde, og har tidligere været anvendt af en vognmandsforretning. På grunden ligger en lade-lignende bygning, der fungerer som værksted for byggeaktiviteter. Herudover er der et lille kolonihavehus, der er opdelt i tre rum inklusiv køkkenalrum hvor der laves mad. I huset afholdes både møder og workshops, og der laves mad og spises.

Afstanden mellem værkstedet og huset er cirka 50 meter, hvilket er sigende for den tætte sammenhæng mellem caféen og byggeriet.

Ansatte i Café & Byg og andet tilknyttet personale

Under undersøgelsen har der været to fuldtidsansatte – en socialrådgiver, Kim² og en kok, Helga. Samt en deltidsansat tømrer, Kim, der er ansat på 20 timer. Disse medarbejdere, der befinder sig i Århus, omtales som velfærdsarbejdere.

Fra ledelsen, der er placeret i København, er PU's direktør og den faglige leder, Gitte, tilknyttet Café & Byg. Ligesom andet personale i København arbejder med funding³ og PR. Herudover er en gadeplansmedarbejder fra København tilknyttet Café & Byg som sparringspartner i forhold til opsøgende arbejde.

² Der angives kun navne på de medarbejdere, der har indgået som informanter i undersøgelsen

³ Arbejdet med funding bliver af hensyn til sproglig klarhed omtalt som en del af ledelsen, til trods for at funding arbejde ikke stringent set kan betragtes som ledelse.

Formål og arbejde i Café & Byg UDENFOR

Café & Byg har til formål at 'afprøve en ny metode' for, hvordan der kan arbejdes med hjemløshed på en ny og anderledes måde end eksisterende indsatser som eksempelvis Housing First. Det er forhåbningen, at der med metoden kan vises en anderledes måde at løse hjemløshed på. Det forsøges gjort gennem inddragelse af og medbestemmelse for, hjemløse i byggeriet af små flytbare træhuse, madlavning og fællesskabsdannelse. I forbindelse med byggeriet er de hjemløse med til at designe og bygge huse. Det sker ved, at de hjemløse deltager i workshops og byggeriet af både egne og andres boliger (Bilag 1:1; Bilag 5). Der er herved tale om en måde at inddrage de hjemløse, der er identisk med forståelsen af co-production som en proces hvor co-producers både bidrager i velfærdsproduktion og forbruger velfærden (Pestoff, 2012:16).

I caféen kan de hjemløse være med til at lave mad. En af ideerne med caféen er, at den som en mobil café skal flyttes rundt i Århus by til arrangementer. Her skal den være med til at skabe opmærksomhed omkring hjemløshed. En anden tanke med caféen er, at der skal laves mad til de arbejdende i byggeriet. Hvilket er det formål caféen har tjent i løbet af undersøgelsen. En del af det der kan betragtes som demokratiske elementer ved interventionen, er foregået forud for undersøgelsen. Som en del af Byg har der været afholdt en række workshops, hvor hjemløse har været med til at bidrage til designet af et grundmodul⁴ for de flytbare boliger. Her har de hjemløse været inddraget som videnaktører i forhold til eksempelvis antallet af døre i boligerne. Gennem aktiviteterne i caféen og byggeriet er det hensigten at opbygge et fællesskab blandt de deltagende hjemløse, og med den inddragende tilgang er det forhåbningen, at de hjemløse kommer til at føle et tilhørsforhold til boligerne (Bilag 1:1; Bilag 5).

Efter boligerne er bygget skal de placeres på en, indtil videre, ikke fastsat grund i Århus. Her skal fællesskabet der forsøges opbygget gennem det nuværende arbejde videreføres. Der er ikke fastsat noget mål for antallet af boliger, der ønskes bygget. I en tidligere beskrivelse af Byg nævnes dog 15-25 boliger, mens der i felten tales om 10-12 boliger (Bilag 5:2 & Feltnote 1).

Udover arbejdet med byggeri og madlavning har velfærdsarbejderne opgaver, der omfatter pædagogisk arbejde som pædagogiske samtaler med de hjemløse og omsorgsarbejde. Ligesom de dagligt skriver logbog, holder regnskab og gør rent (Feltnote 28). Hos ledelsen har der før og under undersøgelsen kontinuerligt været arbejdet med funding grundet begrænsede resurser til byggematerialer samt med henblik på at skaffe økonomi til flere ansatte (Bilag 1:12).

Strukturering af arbejdet

I januar 2018 struktureredes ugen i Café & Byg, så mandag, tirsdag og onsdag er *mødedage* og torsdag, fredag er *byggedage*. Mødedage dækker både over to dage afsat til møder og en dag til opsøgende arbejde. På disse dage varetages det meste af arbejdet, der omhandler møder med eksterne samarbejdspartnere såsom AUG og Århus Kommune. Samt opsøgende arbejde, hvor

⁴ Grundmodulet er en arkitekttegning af en flytbar bolig.

velfærdsarbejderne går rundt i Århus by og opsøger potentielle deltagere. Fælles for mødedagene er, at der som udgangspunkt ikke tilbydes de hjemløse noget hos Café & Byg på disse dage.

En typisk byggedag hos Café & Byg starter med en kort samling i køkkenalrummet omkring kl. 9, når de på dagen deltagende hjemløse er ankommet. Tidspunktet kan variere, og der kan være nogen der ankommer efter opstarten af dagens arbejde. Efter samlingen går de der vil bygge i værkstedet, mens deltagende i madlavning bliver i køkkenet og arbejder.

I værkstedet fordeles dagens arbejdsopgaver. I løbet af undersøgelsen har den kommende 'ejer' af huset været med i de centrale byggeopgaver, hvor beslutninger om byggeriet tages. De andre hjemløse der deltager i byggeriet, varetager som regel mere simple opgaver såsom isoleringsarbejde. Det betyder, at den hjemløse, hvis bolig er under opførelse, løbende har været med i beslutningstagen i byggearbejdet.

I køkkenet deltager de hjemløse i skære- og snitte- opgaver. Samtidig har de indflydelse ved at kunne ønske retter, og der tages hensyn til den enkelte ved eksempelvis at lave vegetariske retter. De fleste hjemløse har under undersøgelsen deltaget i byggeriet, hvor fire til seks hjemløse typisk har været med. Mens der i køkkenet har været færre deltagere.

Omkring kl. 12 spises der fælles frokost i køkkenalrummet, hvor der berettes om status på byggeriet og dagens gang. Arbejdsdagen slutter typisk omkring kl. 15, men der er ikke krav om deltagelse frem til afslutningen af dagen. Dagen afrundes typisk med en fælles snak i huset.

Økonomiske forhold & resurser

Økonomisk hviler Café & Byg primært på en fondsdonation fra FEAD fonden (Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede), der administreres af Socialstyrelsen. Herfra har Café & Byg modtaget i omegnen af 3 millioner kroner (Feltnote 2). Med donationen følger et krav om at lave opsøgende arbejde (Feltnote 3) til trods for interventionens eksplicite mål om at bygge boliger, ikke anvendes på byggematerialer (Bilag 1:10-11).

Senere har STARK fonden i starten af marts 2018 doneret 500.000kr. specifikt øremærket til byggematerialer. Herudover er der modtaget andre typer donationer. Eksempelvis har virksomheden Monstrum doneret, tegnet og været med til at bygge fire huse i virksomhedens produktionshaller i Brøndby. Her stillede virksomheden otte tømmer til rådighed til byggeriet af de fire boliger. Disse boliger, der er doneret af Monstrum, er desuden tegnet i en-til-en samarbejde mellem arkitekter og hjemløse. Tilsvarende har Arkitekter Uden Grænser (AUG) tegnet et grundmodul til en bolig, med mulighed for tilpasning til den enkelte hjemløse. Det er grundmodul tegnet af AUG, der bygges efter i Café & Bygs eget værksted. En færdig bolig bygget ud fra modulet koster 120.000kr. i byggematerialer (Feltnote 4).

Herudover har virksomheden Superwood doneret tømmer til byggeriet, der blev anvendt inden donationen fra STARK. Ligesom en andel af en arv PU har fået doneret forud for Café & Byg, er blevet anvendt på byggematerialer inden modtagelsen af STARK donationen (Feltnote 5).

Institutionsetnografi som analyseapparat

Indeværende afsnit indrammer undersøgelsens teoriapparat, der er udformet med henblik på at besvare de to elementer, der er indlejret i problemformuleringen. Hermed henvises til: 1) Omsætningen af fællesskab og demokrati, der analyseres ud fra et intra-organisatorisk fokus og 2) Et fokus på den translokale styring, der analyseres ved en orientering mod udefrakommende styring.

De to analytiske elementer operationaliseres ved at kombinere teori og analytiske begreber fra to forskellige skoler af institutionel etnografi (IE). Der redegøres i følgende afsnit først for sammensætningen af de to skoler, hvorefter der redegøres for teori og analytiske begreber fra de to skoler hver for sig.

Om sammensætningen af institutionsetnografiske tilgange

Teoriapparatet i undersøgelsen bygger på to skoler af IE. Den ene af de to knytter sig til ny-institutionalismen, Her inddeler organisationsforsker William Richard Scott institution i tre teoretisk og analytisk adskilte søjler. Den anden trækker på elementer fra den Canadiske sociolog Dorothy Edith Smith.

Teoriapparatet er overordnet inspireret af Scotts to søjler – den kognitive og den regulative. Den kognitive søjle giver centralitet til: *“(...) rules that constitute the nature of reality and the frames through which meaning is made.”* (Scott, 1995:40). Selvom denne søjles fokus formuleres i termer som 'regler' og 'virkelighedens naturlighed', ligger der i teorien et implicit handlerum for individet. Formning og omformning af reglerne for 'virkeligheden' er således muligt.

Scotts regulative søjle bygger på et 'social realist' perspektiv (Scott, 1995:37), og er derfor ikke kompatibel med måden social praksis anskues på i denne undersøgelse. Fokuset på regulative processer har imidlertid fortsat givet inspiration til den del af det teoretiske og analytiske fokus, der omhandler translokal styring. Den regulative søjle fremhæver: *“(...) explicit regulative processes – rule setting, monitoring, and sanctioning activities. In this conception, regulative processes involve the capacity to establish rules, inspect or review others' conformity to them (...).* (Scott, 1995:35). Scotts regulative søjle har således været med til at rette et fokus mod den translokale styring af interventionen. For at belyse vigtige udfordringer relateret til styringen undersøges imidlertid også afledte effekter af styring og regelsætning i analysen. Hvilket er konsistent med Smiths måde at granske translokal styring. En uddybende præcisering af de to fokuser, som de forstås og anvendes i undersøgelsens analyse, følger efter gennemgangen af sammensætningen af de to omtalte skole af IE.

Teoriapparatet er i den kognitive orientering særligt inspireret af Sociolog Turf Böcker Jakobsens operationalisering af IE (Jakobsen, 2004 & 2006). Formålet med anvendelsen af den kognitive søjle har været at identificere overordnede hensigter for praksis. Med henblik på at beskrive og problematisere, hvordan disse tænkes, tales og gøres. For at undersøge den translokale styring, anvendes Smiths måde at kigge efter styring på tværs af tid og sted. Det gøres konkret ved hjælp af begreberne *sociale relationer* og *regulative relationer* (se blandt

andet Smith, 2005 & Smith, 1987). Begreberne fra Smith udgør således fokuset inspireret af Scotts regulative søjle.

Den kognitive orientering anvendes således med henblik på at belyse og beskrive forståelsen og udøvelsen af praksis i henhold til fællesskab og demokrati. Mens anvendelsen af Smiths teoretisk-analytiske begreber sigter mod at sætte udøvelsen af praksis i sammenhæng med de samfundsmæssige betingelser herfor. De to teoretiske tilgange overlapper hinanden omkring en erkendelsesinteresse i at undersøge praksis på tværs af organisatoriske lag og lokationer. Konkret drejer det sig om en analytisk optik fra Smith, der begrebsliggøres som *sociale relationer* og *regulative relationer*, og et metodisk greb fra Jakobsen som faciliteres gennem multilokal etnografi og *perspektivforskydning*. Erkendelsesorienteringerne i overlappet adskiller sig ved henholdsvis at være rettet mod, hvordan handlinger og dokumenter fra en lokalitet påvirker eller regulerer en anden. Mens beskrivelsen af forskydninger i forståelser og gøremåder for praksis på tværs af intra-organisatoriske lokaliteter, udgør perspektivforskydningens sigte. Der er således et fokus på reguleringens virkning i anvendelsen af Smiths analytiske begreber, og et mere deskriptivt sigte for det intra-organisatoriske at hente i Jakobsens perspektivforskydninger. De to vinkler anvendes med en hensigt om at supplere hinanden, så perspektivforskydningen belyser omsætningen af fællesskab og demokrati på tværs af intra-organisatoriske lag og lokaliteter. Mens regulative og sociale relationer gransker eksterne aktørers påvirkning på interventionen.

Undersøgelsen sammenbinder herved to perspektiver gennem koblingen af delene fra de to skoler af IE. Et intra-organisatorisk perspektiv på forståelsen og udøvelsen af praksis. Samt et samfundsmæssigt perspektiv. Det er mit argument, at sammenbindingen af de to perspektiver er berigende med henblik på at tegne et mere fyldestgørende billede af velfærdsproduktionen i Café & Byg.

Begge IE skoler har hjemme i den socialkonstruktivistiske videnskabsteori, men hvor Smith vender sit blik mod det sprogliges betydning gennem inspiration fra Mikhail Bakhtin og Michel Foucault, rettes den teoretiske og analytiske optik mod tænke, tale og handlermåder i den kognitive ny-institutionalisme. Her stammer den videnskabsteoretiske inspiration særligt fra videnssociologerne Peter Ludwig Berger & Thomas Luckmann (1966).

Fokuset på diskursers betydning i Smiths teoriapparat er imidlertid fravalgt på baggrund af undersøgelsens erkendelsesinteresse i at undersøge omsætningen af centrale ideer til praksis og translokal styring. Derfor er det analytiske begreb sociale relationer valgt, der orienterer sig mod handling, mens fokuset på diskurser pilles ud af begrebet regulative relationer med henblik på at fastholde kongruens og konsistens både teoretisk og analytisk. Orienteringen er således mod styrende dokumenters og handlingers translokale påvirkning på interventionen, og de diskursorienterede dele af Smiths teoretiske grundlag er således fravalgt. I forhold til den analytiske udsigelseskraft gælder det derfor overordnet, at analysen vinder udsigelseskraft i forhold til spændingsfeltet i den tredje sektor. Omvendt forsvinder diskursstruktureret påvirkning af interventionen ud af analyseapparatet.

Det er mit argument, at de anvendte teoretiske begreber fra de to skoler er forenelige til trods for varierende normativer mellem skolerne. Smiths erkendelsesinteresse ligger i en opklaring af, hvordan organisationer koordinerer og styrer (måske endda undertrykker) menneskers liv. Med et særligt fokus på dokumenters og diskursers betydning herfor. Her fraskrives som nævnt erkendelsesinteressen i diskursers betydning omkring styring af mennesker. Til gengæld anvendes dele af Smiths analyseapparat, der kan fremhæve styringens betydning for interventionen.

Sammen med undersøgelsen af styringens betydning rettes gennem den kognitive del af teoriapparatet en erkendelsesinteresse mod den sociale produktion af mening i praksis i forhold til fællesskab og demokrati. De to elementer kobles ved at sætte den sociale meningsproduktion i relation til styringens betydning for og/eller påvirkning på praksis i velfærdsproduktionen.

Det giver et ontologisk afsæt, hvor social praksis betragtes ud fra en kombination af menneskers måder at forstå og gøre i verden samt en bøjelig rammesætning gennem translokal styring og regulering.

En mere uddybende redegørelse for teoriapparatet følger nu ved først at gennemgå den kognitive orientering. Det omfatter de analytiske begreber rationalitetsmyter, institutionelle logikker samt et aktørbegreb. Herefter følger redegørelsen for Smith og hendes sociale og regulative relationer.

Institutionsetnografi & analytiske begreber

Udgangspunktet for en institutionsetnografisk undersøgelse er, at social praksis er betinget af et strukturelt niveau hvorigennem udsagn og handling tildeles mening. Det strukturelle niveau er overordnet individuel menneskelig aktivitet, og guider individers handlinger. Det strukturelle niveau i ny-institutionalismen må dog ikke forveksles med det Silverman kalder 'The Systems approach', der: *(...) tends to regard behaviour as a reflection of the characteristics of a social system containing a series of impersonal processes which are external to actors and constrain them* (Silverman, 1971 citeret i Scott, 1995:29). I ny-institutionalismen antages det derimod, at: *"(...) action derives from the **meanings that men attach** to their own and each other's **actions** the Action frame of reference argues that man is constrained by the way in which he socially constructs his reality"* (Silverman, 1971 citeret i Scott, 1995:29).

Med afsæt i Silverman bliver det tydeligt, at interessen i ny-institutionalismen rettes mod meningsgivende struktureringer, der omfatter både kognitive aspekter og handling. Orienteringen mod handling stammer fra videnssociologerne Peter Ludwig Berger og Thomas Luckmann der pointerer, at institutioner er 'døde' såfremt de ikke repræsenteres gennem 'actual human conduct' (Scott, 1995:41). Det vil sige, at symbolske repræsentationer og ord er blottet for mening såfremt de ikke 'vækkes til live' gennem konkrete handlinger og adfærd (Scott, 1995:41). Det forstås herved, at sprog og meningstilskrivning ikke alene besidder tilstrækkelig forklaringskraft for at kunne forstå konstruktionen af institutioner. Handling og social praksis betragtes herved også som en del af det gods, der giver mening til det sociale liv.

Scott formulerer på linje med Silverman, at: "Individuals *do construct and continuously negotiate social reality in everyday life, but they do so within the context of wider, preexisting cultural systems: symbolic frameworks, perceived to be both objective and external, that provide orientation and guidance.*" (Scott, 1995:41). Scott tilføjer herved en historicitet, hvor den sociale virkelighed er indlejret i historiske systemer. Dette er medkonstituerende for de meningsstrukturer, hvorudfra aktørerne orienteres og guides. Samtidig optegnes en ontologisk præmis, hvor et dialektisk forhold mellem individ og omverden betinger ordningen af betydning og mening.

Ordningen finder sted i henhold til overordnede meningsstrukturer, der både opfattes som objektivt og subjektivt virkelige (Scott, 1995:41). Hermed menes, at meningsstrukturer kan fremstå som selvfølgeligheder i både objektiv og subjektiv forstand. Det er disse meningsstrukturer, nærværende undersøgelse retter sit analytiske genstandsfelt mod. Dette gøres ved hjælp af begreberne rationalitetsmyte og institutionel logik med henblik på at belyse omsætningen af demokrati og fællesskab til praksis. Begreberne udfoldes i det følgende.

Rationalitetsmyter

Afsættet for undersøgelsen af institutioner findes ved at lokalisere én eller flere *Rationalitetsmyter*. Lokaliseringen og problematiseringen af rationalitetsmyter udgør det grundlæggende formål med IE. I anvendelse benyttes begrebet til at spørge, hvordan organisationers overordnede og selvfølgelige målsætninger erkendes og omsættes i praksis (Jakobsen, 2006:117 ; Friedland & Alford, 1991:256). For nærværende undersøgelse har myterne fællesskab og demokrati været anvendt som springbræt for den videre analyse, hvilket konkretiseres i afsnittet om analysestrategi.

Rationalitetsmyter skal betragtes som rummelige hensigtserklæringer, der udtrykker samfundsmæssige værdisætninger i kondenseret form. Myterne kan være vanskelige at argumentere imod, selvom der typisk kan fyldes forskelligartet indhold i de samme myter (Jakobsen, 2006:117). Omsætningen af myterne til praksis kan derved blive modstridende, hvoraf der kan følge forskellige praksisser og retninger for arbejdet.

Rationalitetsmyter henviser i organisatorisk sammenhæng til strukturelementer, der på styrende, men subtil vis, bidrager til at forklare det arbejde, der udføres af organisationer (Jakobsen, 2006:117; Meyer & Rowan, 1977).

Begrebsmæssigt omfatter rationalitetsmyter samme gods, som det der også benævnes institutionelle ordener i ny-institutionalismen: *(...) a central logic – a set of material practices and symbolic constructions – which constitutes its organizing principles and which is available to organizations and individuals to elaborate* (Friedland & Alford, 1991: 248). Det understreges dermed, at både organisationer og individer besidder agens til at konstruere og genkonstruere institutionerne, der udeledes af rationalitetsmyterne.

Institution og institutionelle logikker

For at udforske rationalitetsmyterne nærmere anvendes begrebet institutionelle logikker på baggrund af en abstrakt forståelse af institution. De to teoretiske elementer udfoldes nu i modsat rækkefølge.

En institution er en social konvention, der har betydning som en analytisk abstraktion. Scott definerer det bredt: *"Institutions consist of cognitive, normative, and regulative structures and activities that provide stability and meaning to social behavior. Institutions are transported by various carriers – cultures, structures, and routines – and they operate at multiple levels of jurisdiction."* (Scott, 1995:33). Definitionen har været velegnet som udgangspunkt for at konstruere analyseapparatet, og det kognitive og regulative fokus stammer herfra. Imidlertid nærmer definitionen sig som helhed det altomfattende for en analyse af organisationers praksis, hvilket gør det udfordrende af producere en konsistent analyse. Derfor anvendes Antonsens definition af institution til at skærpe institutionsdefinitionen:

"En institution er en socialt konstrueret konvention, der giver et bestemt billede af verdenen, af vores identitet, samt handlemuligheder og –begrænsninger. Den er et tankesæt, der skaber mening – og nogle gange er den så indarbejdet, at den tages for givet uden videre. Der kan være forskellige bærere af institutioner. De kan være grupper af aktører (fx inden for en profession), eller de kan være organisationer, der har indlejret specifikke institutioner. Som sætter rammer for deres virkelighedsforståelse og adfærd. En organisation er derfor at forstå som en social enhed, hvor et udvalg af institutioner giver mening for medlemmer eller grupper af dem og danner grundlag for social praksis." (Antonsen, 2003 citeret i: Jakobsen, 2006: 116)

Antonsen betoner selvfølgeligheden omkring institutioner, hvilket bygger videre på den teoretiske forståelse af rationalitetsmyter der lærte os at disse værdisætninger var svære at argumentere i mod.

Fokusset på det kognitive, 'et tankesæt, der skaber mening', udgør strukturrammen for tænkning, tale og handling. En institution bliver derved udtryk for mentale skemaer, aktører anvender til at ordne og give mening til den sociale praksis - og handler i henhold til. Dette foregår både individuelt og kollektivt, men fokus er i henhold til institutioner på hvordan ordener der har rodfæstet sig i sociale enheder, kommer til at guide praksis (Jakobsen, 2006:118-119).

I analysen undersøges derfor kognitive skemaer, der går på tværs af aktører og organisatoriske lag. Disse fremhæves ved hjælp af *institutionelle logikker*. Logikkerne betragtes som meningsgivende strukturer, der udledes på baggrund af ovenfor omtalte forståelse af institution. Institutionelle logikker er udtryk for institutionsetnografens konstruktion, og de findes dermed ikke i objektiv forstand. De er således at forstå som analytiske koncentratere af den sociale praksis, der udspiller sig i genstandsfeltet (Jakobsen, 2004:234; Jakobsen, 2006:119).

Institutionelle logikker virker som forståelsesrammer, og er ikke determinerende for den sociale praksis. De byder sig så at sige til, og kan fortolkes forskelligt (Jakobsen, 2006:119).

Forståelsesrammerne kan dermed antage varierende karakter individer imellem. Dette vil i analysen behandles gennem vægtingen af aktørernes betydning, hvor disses agens i forhold til de guidende meningsstrukturer fremhæves. Aktørers divergerende tænke-, tale- og handlemåder sammenstilles derved med henblik på at fremhæve forskelligartet praksis og modstridende forståelser i analysen af omsætningen af demokrati og fællesskab til praksis.

Aktørers indflydelse

Uden aktører og subjektivitet er det ikke muligt at redegøre for forandring (Friedland & Alford, 1991:254), og efter min overbevisning heller ikke varierende elementer i udlægninger af rationalitetsmyter. Mit argument er på linje med Friedland og Alford at:

"(...) individuals can manipulate or reinterpret symbols and practices. (...). Under some conditions, they are artful in the mobilization of different institutional logics to serve their purposes. Sometimes rules and symbols are internalized and result in almost universal conformity, but sometimes they are resources manipulated by individuals, groups and organizations." (Friedland & Alford, 1991:254)

Aktører besidder således handlekraft til både at gen-producere og producere nye fortolkninger af institutioner. Anførelsen af at aktører både kan dække over enkeltindivider og grupper markerer, at en mængde af fortolkninger kan forekomme samme sted eller de kan være klynget sammen i grupper. Fortolkningerne kan i henhold til ovenstående citat af Antonsen være præget af en 'faglig orientering'. Altså noget fagspecifikt, hvilket kommer til udtryk gennem undersøgelsens empiri i form af anvendelsen af pædagogiske og socialfaglige metoder/tilgange.

I de undersøgte interventioner er der efter min opfattelse en række forhold, der styrker individets evne til at forme 'egne' fortolkninger af de undersøgte rationalitetsmyter. Der er således ikke udformet og produceret fælles materiale omhandlende forståelsen af praksis. Individuel praksis og erkendelse herom er således ikke under indflydelse af skriftliggjort viden og retningslinjer herom. Dette skaber imidlertid andre udfordringer i forhold til handlekraft og fælles retning, hvilket granskes i analysens udforskning af fællesskabsforståelser.

Orientering mod translokal styring

Der vil nu redegøres for i teorianvendelsen af Smith og analysebegreberne hentet herfra. Det omfatter i henhold til beskrivelsen af sammensætningen af IE skolerne sociale og regulative relationer, men først beskrives den ontologiske position for undersøgelsen.

Afsættet for undersøgelsen af styring går gennem menneskers oplevelser i hverdagslivet, da det er her styringen bliver synlig (Smith, 2002:45). Dette gøres i analysen primært ved at anvende medarbejderes perspektiv og oplevelse af arbejdet i interventionen.

Styringen, og i bredere forstand påvirkningen udefra, på den undersøgte intervention betragtes ikke som havende en instrumentel virkning. Det vil sige, at den agens der følger af aktørbegrebet og den kognitive forståelse videreføres. Dette adskiller sig i nogen omfang fra

Smiths forståelse af sociale og regulerende relationers herredømme over individet, der efter min mening har en for deterministisk karakter (se for eksempel Smiths eksempel med privat ejendomsret i Smith, 2008). Styringens virkemåde modereres dermed i denne undersøgelses fortolkning, hvor aktører anskues som havende større indflydelse end hos Smith.

Det ontologiske ståsted kommer således til syne igen, hvor praksis udgøres af både det kognitive og det regulative element. Den sociale praksis anskues med andre ord som blivende til i et sammenspil mellem kognitive meningsstrukturer, og (gen)fortolkning heraf samt translokale styringselementer.

Sociale & regulative relationer

Det analytiske greb der først og fremmest trækkes på fra Smith i forhold til translokal styring og regulering, knytter sig til måden at anskue 'virkeligheden' på. Her betragtes den sociale væren som afledt af forudgående translokal styring og handling. *Sociale relationer* refererer i henhold hertil ikke til en mellemmenneskelig relation som eksempelvis deltager-velfærdsarbejder. Snarere retter det opmærksomheden mod, hvordan menneskers handlinger og oplevelser i en given geografisk lokalitet er kædet sammen med handlinger i andre geografiske lokaliteter. Hermed rettes en opmærksomhed mod, hvordan menneskers handlinger samordnes på tværs af tid og sted. Sociale relationer er: "(...) *concerted sequences or courses of social action implicating more than one individual whose participants are not necessarily present or known to one another*" (Smith, 1987:155). En social relation er derved ifølge Smith ikke en ting man søger. Snarere er det en måde at søge på, hvor den sociale væren analyseres som en igangværende samordning af menneskelig handling, på tværs af tid og sted. Praksis i interventionen forstås derved som formet af forudgående handling og beslutninger (Smith, 2002:45; Smith, 1987:183). Men hvor Smith betragter dette som et tilnærmelsesvist deterministisk forhold, anskues det, som førnævnt, i denne undersøgelse som havende svagere styringskraft. Praksis forstås derfor nærmere som delvist formet af forudgående handling.

Sociale relationer er særligt relevant for analysen, da interventionen betinges af forhold der ikke optræder i empirien som tekstforankret styring eller påvirkning af velfærdsproduktionen. Sociale relationer operationaliserer således muligheden for at lokalisere og analysere konsekvenserne af handlinger på tværs af interventionen og eksterne aktører, den er knyttet til.

Forholdet mellem det lokale (interventionen) og translokal styring og regulering, som denne måde at anskue virkeligheden på operationaliserer, danner et ret præcist analytisk greb til at kunne belyse påvirkningen af arbejdet i Café & Byg. Heraf kan det efterfølgende udledes, hvordan styringsteknikker og rationaler for styring komplicerer interventionen.

Måden at anskue det sociale på anvendes på samme vis i henhold til *regulative relationer*. Til forskel fra de sociale relationer er fokus her imidlertid på tekstforankrede former for styring:

"(...) the investigation of empirical linkages among local settings of everyday life, organizations, and translocal processes of administration and governance. These linkages constitute a complex

field of coordination and control that Smith (1999) identifies as “the ruling relations”; these increasingly textual forms of coordination (...)”. (DeVault and McCoy, 2006:21 – fremhævning foretaget).

Smith selv betegner de regulerende relationer som: *“relations that coordinate people’s activities across and beyond local sites of everyday experience. We know them variously as bureaucracy, (...), management (...) and so and so on. (...) (...) they are extra- or trans-local and based in texts of various kinds (print, computer, film, television and so on).”* (Smith, 2002:45). Det understreges hermed, at det er den translokale styring der særligt medieres gennem tekstforankret bureaukrati og management, der med regulerende relationer er genstand for analyse.

Så vidt for det teoretiske og analytiske apparat i undersøgelsen. Næste kapitel omhandler undersøgelses- metoder og metodologier.

Metoder og metodologi – en multilokal etnografisk undersøgelse

Som beskrevet har analyseapparatet i undersøgelsen et fokus, der går på tværs af tid og sted. Derfor er der anvendt en multilokal etnografisk tilgang, hvor perspektivforskydning udgør et centralt metodisk greb. Deltagende observation udgør ligeledes et centralt greb, der sammen med et semistruktureret interview, lægger fundamentet for perspektivforskydningen på tværs af de to organisatoriske lag i interventionen. Herudover anvendes dokumentanalyse.

Der redegøres for de tre metoder i nævnt rækkefølge, men først udfoldes den multilokale etnografi med afsæt i etnografiens oprindelse. Det leder kapitlet forbi et selvreflekterende afsnit, den multilokale etnografi, perspektivforskydningen samt et afsnit om at studere sociale processer i kontekst. Herefter fremlægges de anførte empirigenererende metoder særskilt for hinanden. Efter redegørelsen for de enkelte metoder følger et empiriafsnit, hvor omfanget af og tyngdepunktet i empirien belyses, hvorpå en beskrivelse af kodningen af empirien gennemgås inden analysekapitlet påbegyndes.

Etnografi som disciplin og selvrefleksiv praksis

Etnografi synes at have sine rødder i antropologien. Traditionen er dog ligeledes tæt forbundet med Chicago-skolen og den sociologi, der vandt frem i 1920’ernes USA. Etnografien anvendes i dag i et væld af forskellige videnskabelige discipliner; herunder science and technology studier og mediastudier. I sociologien udgør den en selvstændig metode, og derved en særlig måde at tænke og udøve forskning på. Etnografien fastholder, at sociale livsverdener undersøges bedst gennem personlige førstehåndserfaringer – dette definerer etnografien som selvstændig metode. Etnografisk bedrift handler om at tilegne sig indblik i sociale praksisformer, som ikke på forhånd kendes, gennem undersøgerens tilstedeværelse i felten, der udgør metodens kongstanke. Det empiriske materiale indbefatter typisk en række forskellige datakilder, herunder observation, interviews, uformelle samtaler og dokumenter, men det er den deltagende observation, der udgør det centrale metodiske greb (Jakobsen, 2006 & 2004:21; Marcus, 1995:95; Warming, 2007:314-315).

For etnografien er det således en tilstedeværelse i, og troskab mod felten, der er afgørende for kvaliteten af forskningen. Som selvstændig metode henvises til, at etnografien beror på både en ontologisk position og et epistemologisk afsæt. Disse er indbyrdes forbundede, hvilket kommer til udtryk i sociolog Herbert Blumers argument om at: *"Reality exists in the empirical world and not in the methods used to study that world (...). (...) and [the methods] must be assessed in terms of whether they respect the nature of the empirical world under study (...)."* (Blumer, 1969 citeret i: Hammersley & Atkinson, 1995:6-7).

Med 'respect for the nature of the empirical world' kan der trækkes en linje til en forståelse af validitet, som den etnografiske disciplin er med til at sikre gennem tilstedeværelse i 'the empirical world'. For at kunne undersøge omsætningen af fællesskab og demokrati samt den translokale styrings virkning på interventionen med 'respekt' for den empiriske verden, må dette således primært gøres gennem ophold i felten. Som det vil fremgå af analysestrategien, er rationalitetsmyterne fællesskab og demokrati, konsistent med etnografien, valgt ud fra deres centrale placering i felten.

Derudover indeholder etnografien et erkendelseskritisk potentiale, der orienterer sig mod at udfordre egne og andres fasttømrede kategorier og forestillinger (Jakobsen, 2004: 20-21). Orienteringen forudsætter en kritisk reflektering over undersøgerens egen påvirkning af, hvad der gøres til genstand for undersøgelse og hvordan. Hermed bevæger vi os over mod den socialkonstruktivistiske optik som etnografien betragter verden igennem. Hvor både de observerede og den observerende konstruerer den sociale verden via fortolkninger og handlinger baseret herpå (Hammersley & Atkinson, 1995:7-20). Dette fordrer en refleksion over, hvad man som undersøger bringer med ind i undersøgelsen. Ikke 'blot' for at skabe bevidsthed om den subjektive påvirkning på undersøgelsen, men også for at skærpe opmærksomheden på egne meningstilskrivelser til aktørernes tænke-tale og handlemåder. Derfor følger nu et afsnit herom, hvorefter redegørelsen for etnografien som disciplin genoptages med udgangspunkt i kritik af disciplinen.

Positionality

Inspirationen til dette afsnit kommer fra professor D. Soyini Madisons introducerende afsnit i bogen 'Critical Ethnography – Method, Ethics and Performance (2012). Her plæderer Madison for en højere grad af bevidsthed omkring etnografens indflydelse på den forskning, der udføres. Madison argumenterer for en udvidet brug af refleksiv etnografi gennem det hun betegner som *positionality*. Denne 'nye' form for etnografi er: *"the move to contextualize our own positionality, thereby making it accesible, transparent and vulnerable to judgement and evaluation"* (Madison, 2012:9). 'Positionality' skal forstås som alt det etnografen bringer med ind i undersøgelsen. Herunder kognitive dispositioner, eller skemaer, der former vores måde at tænke på; individuelle præferencer; værdisætninger og adfærd, der alt sammen er kulturelt tilegnede. Hensigten med blotlæggelsen er en *'turning back on ourselves'*, hvor etnografen er ansvarlig for sin egen undersøgelse. Derudover er blotlæggelsen en forståelse af, og erkendelse omkring, at undersøgerens viden og erkendelsesteoretiske position er en del af det

undersøgeren bringer med sig ind i undersøgelsen (Madison, 2012:8-10).

'Positionality' indeholder ud fra Madisons begrebsliggørelse dog så meget, at det til en vis udstrækning omfatter det ubevidste. En blotlæggelse af ens positionality, vil i henhold hertil aldrig kunne gøres til fulde. Ikke desto mindre kan det fungere det som et efterstræbelsesværdigt ideal, der kan informere etnografen såvel som læseren af den pågældende undersøgelse.

De følgende to underafsnit er begge baseret ud fra en faglig tilgang til Soyinis positionality. Afsnittene forsøger således at belyse, hvordan min uddannelses- og studiemæssige baggrund bærer opmærksomheder og værdier med sig.

Sociale interventionsstudiers indflydelse

Først og fremmest har sociale interventionsstudier (SI) den betydning for undersøgelsen, at der fra specialeperiodens absolutte begyndelse har været tænkt i kontekstualisering af den konkrete intervention. Det har derfor fra start været centralt at sætte Café & Byg ind i en kontekst, hvortil undersøgelsen kan sættes ind i en bredere samfundsmæssig sammenhæng. Kontekstualiseringen kommer derigennem til både at placere undersøgelsen i videnskabelig sammenhæng og give den en bredere samfundsmæssig relevans.

Et andet element fra SI studiet der har betydning for undersøgelsen knytter an til de perspektiver, der undersøges og anvendelsen af perspektiverne i analysen. Her var udgangspunktet oprindeligt at give mere plads til de hjemløse, der deltager i interventionen. Et fyldigt indblik i dette perspektiv der kunne danne grundlag for en hel analyse, viste sig imidlertid udfordrende at indhente. Som alternativ ændredes perspektivet til at have velfærdsarbejderne og ledelsen som de primære perspektiver. For at bevare hjemløseperspektivet inddrages disse fortsat i analysen omend i mindre omfang.

Pædagoguddannelsens indflydelse

Denne præference om ikke at miste de hjemløse af synet kan ligeledes relateres til min pædagoguddannelse, der gik forud for SI studiet. Her var det gennemgående, at borgerens behov og ønsker var målet for praksis selvom dette typisk udfordres af samfundsmæssige interesser og normer. Normativet om at stræbe i mod en indfrielse af borgernes ønsker og behov, er bragt med ind i denne undersøgelse. Det betyder mere konkret, at der hvor det har været empirisk muligt og analytisk relevant at inddrage hjemløseperspektivet er det givet prioritet. Der er således ikke tale om et normativ knyttet til personlige værdier for praksis og samfund. Nærmere et normativ knyttet til en værdi om at inddrage den såkaldte slutbrugers perspektiv som en form for 'målestok'.

Kritik af etnografien og institutionel etnografi som alternativ

En kritik af etnografien, går på dens forstørrelsesglas. Herved tænkes på den dybdegående udforskning og portrættering af social praksis, der kan komme i vejen for besvarelse af bredere samfundsrelevante spørgsmål. Ligesom den traditionelle 'single-site' metodologi indskrænker genstandsfeltet, hvor begge dele, ifølge kritikken, bevirker at udsigelseskraften begrænses.

Kritikpunktet er relevant, når organisationer der breder sig over flere lokaliteter undersøges. Organisationer lader sig her ikke afgrænse i geografisk forstand, og dette kan skabe udfordringer med en metode der i høj grad fokuserer på det mellemmenneskelige møde (Jakobsen, 2006:114-115; Jakobsen, 2004:33-34; Marcus, 1995). Det er netop her den institutionelle etnografi bliver relevant, hvor det multi-lokale metodiske greb, der uddybes nedenfor, bidrager til at zoome ud fra forstørrelsesglasset. Det er i denne undersøgelse med til at belyse, hvordan der på tværs af organisatoriske lag findes forskellige måder at forstå og udføre interventionen – og ikke mindst, hvordan den translokale styring påvirker interventionen på tværs af organisatoriske lag.

I modsætning til den traditionelle etnografi hvor den fornemmeste opgave er at komme informanternes hverdagsliv nært, og belyse hvordan det er at leve retter institutionsetnografien fokus mod at undersøge, hvordan institutionaliserede strukturer bidrager til at ordne praksis og gøre den meningsfuld for aktørerne. Med andre ord flyttes det analytiske fokus fra aktørerne til den organisatoriske orden, hvor betydningsbærende strukturer guider menneskelig handling og tankevirksomhed (Jakobsen, 2004:47). Det betyder dog ikke, at aktørerne ikke har agens og er passive i forhold til den organisatoriske orden. Fokus rettes blot mod, hvordan betydningsbærende strukturer ordner, giver mening til og guider praksis.

Det strukturelle fokus betyder, at analysen ikke retter skarpt mod eksempelvis dannelsen af sociale identiteter hos aktørerne men i højere grad de institutioner, der giver retning og form til den sociale praksis. Hermed udvides forstørrelsesglasset til at omfatte struktureringer af tænke-, tale- og handlemåder (Jakobsen, 2006:115-118) fremfor at fokusere på hverdagslivet på ét geografisk sted. Det giver sammensat med den translokale styring mulighed for at belyse både organisatoriske meningsstrukturer, og betydningen af placeringen i den tredje sektor.

Multi-lokal etnografi og perspektivforskydning

Café & Byg udøves og ledes på tværs af to geografiske lokationer. Hertil kommer, at interventionen har berøringsflader til andre aktører i den tredje sektor. Derfor har det været relevant at bevæge sig væk fra den traditionelle etnografis 'single-site' tilgang og i stedet: "(...) *examine the circulation of cultural meanings, objects, and identities in diffuse time-space.*" (Marcus, 1995:96). Fremfor at fastholde én særskilt lokation hvor empirien indsamles, må undersøgeren derfor operere i forskelligartede og geografisk adskilte rum. Disse forhold gør det udfordrende at afgrænse genstandsfeltet, hvilket fordrer metodologiske struktureringsprincipper. Her foreslår antropolog Geroge E. Marcus en række *spøringsstrategier*, der med fordel kan bidrage til at guide undersøgelsesprocessen. Strategierne kan ifølge Marcus bidrage til konstruere og afgrænse genstandsfeltet (1995:106-113). Ydermere kan de bidrage til at skærpe fokuset i udforskningen af den problemstilling, der ønskes belyst. For nærværende projekt, har forfølgelsen af *konflikten* været anvendt som spøringsstrategi.

Der har således fra undersøgelsens tidlige fase optrådt konflikt i genstandsfeltet, der senere har vist sig at kunne relateres til omsætningen af fællesskab og demokrati. Som det vil fremgå

af analysen, knytter konflikten/konflikterne sig til forskelligartede tænke-, tale- og handlemåder. Disse er på visse punkter er med til at trække interventionen i forskellige retninger. Konflikten/konflikterne kan imidlertid også relateres til styring og regulering. Sporingstrategien er således anvendt som en opportunistisk konstruktion, hvilket vil sige at empiriske ledetråde på tværs af lokaliteter er fulgt (Marcus, 1995: 106). Med andre ord er der tale om en induktiv tilgang til sporingstrategien.

Den multilokale strategi tvinger institutionsetnografen til kontinuerligt at indtænke kontekstens betydning for den lokale meningsproduktion. Dette fordrer i erkendelsesteoretisk forstand en *radikal perspektivforskydning* (perspektivforskydning). Perspektivforskydningen medfører, at undersøgeren presses til at reflektere over til tider forvirrende og modsætningsfyldte udsagn og handlinger. Der kan forekomme både på tværs af geografisk afgrænsning og indenfor samme lokalitet (Jakobsen, 2006:124-126). Mens det analytiske fokus fastholdes medfører det multilokale greb således en kontinuerlig refleksion over struktureringen af aktørernes meningskonstruktioner. Og grundet bevægelsen mellem organisatoriske lokaliteter bliver undersøgeren mindet om den partikulære konteksts betydning for den lokale meningsproduktion. En yderligere virkning ved perspektivforskydningen er, at det bidrager til at undgå going native (Jakobsen, 2004:35). Dette har konkret gjort sig gældende under undersøgelsen efter et interview med interventionens faglige leder. Her blev det kendt for mig, at interventionen er påkrævet at skulle lave opsøgende arbejde. Et forhold der ikke så ud til at være kendt hos medarbejderne i Århus, hvorfor forhold omkring opsøgende arbejde blev beskrevet anderledes her. En diskussion af udfordringen omkring going native, i form af en elaborering på nærhed og distance, udfoldes i afsnittet om deltagende observation.

At studere sociale processer i kontekst

Inden der i næste afsnit redegøres for de empirigenererende metoder, skal der tages et ophold ved hvad det vil sige at studere sociale processer i kontekst. En klarlæggelse heraf er med til at præcisere, hvordan etnografien udgør et særskilt forskningsperspektiv i samlet form. Gennemgangen inddeles i fire temaer: Aktør orientering, kontekstualisering, processuelle aspekter og historisk forankring, der gennemgås i nævnte rækkefølge.

Aktørorienteringen omhandler en interesse i menings- og betydningsproduktion i genstandsfeltet som grundlag for undersøgelsen. Gennem undersøgelsen er der derfor spurgt ind til, hvad aktørerne selv opfatter de gør. Forståelsen heraf lader sig ganske vist kun gøre i en vis udstrækning, og i henhold til ovenstående behandling af positionality må dette betragtes som et ideal, der bør tilstræbes. Derfor er der sandsynligvis i vid udstrækning tale om, at aktørorienteringen i undersøgelsen handler om et fælles erfaringsrum (Jakobsen, 2004:22-23). Det andet vigtige aspekt, *kontekstualisering*, skal i denne sammenhæng ikke forveksles med den tredje sektor. I denne metodologiske sammenhæng er der i højere grad tale om, at meningsproduktionen i genstandsfeltet knytter sig til de specifikke lokale sammenhænge de indgår i. Det betyder konkret i Café & Byg, at meningsproduktionen i interventionen er koblet til forskellige virkeligheder forankret i de forskellige organisatoriske lag. Det er derfor en

forudsætning for etnografiske undersøgelser at forsøge at begribe den sociale praksis ud fra den mere konkrete sammenhæng den indgår i (Jakobsen, 2004:23-24).

Til interessen for konteksten knytter sig en orientering mod *processuelle aspekter* af social praksis. Heraf følger uundgåeligt, at det levede liv som en fremadløbende proces kommer i fokus. Da social praksis og det levede liv er rodet og uforudsigeligt, afspejles dette i de fleste etnografiske undersøgelser. Det giver en 'polyfonisk klang', der indenfor den etnografiske disciplin ofte betragtes som en af disciplinens styrkesider. Samtidig er tendensen under anklage for at være et udtryk for manglende systematik og uvidenskabelighed (Jakobsen, 2004:24). Samlet set har polyfonien sine svagheder, men forklares i henhold til denne undersøgelse med en modvilje overfor at placere det strittende materiale i alt for faste kasser og systemer.

Hvad angår den *historiske forankring*, hænger denne sammen med at social praksis og meningsproduktion i sig selv er udtryk for historiske produktioner. Social praksis må derfor anskues i en relevant historisk sammenhæng (Jakobsen, 2004:24-25). Historisk forankring er derved i denne undersøgelse udtryk for den tredje sektor, der bidrager med forklaringskraft til arbejdet i interventionen igennem en analyse af de translokale styringsforhold.

Empirigenerende metoder

Nu følger tre særskilte afsnit om de enkelte empirigenerende metoder, hvorefter der elaboreres på undersøgelsens empiri.

Deltagende observation

Som nævnt udgør deltagende observation det centrale metodiske greb i (institutions)etnografien. Den er en metode til erkendelse af konkret social praksis, samt de kontekstualiserede spilleregler for praksis. Det centrale for erkendelsesopgaven er enten handling eller samspillet mellem handling og mening. Ligesom der gennem førstehåndserfaringer gives mulighed for at opleve sammenhængenes påvirkninger på praksis.

Gennem deltagende observation læres genstandsfeltet at kendes ved at indgå mere eller mindre aktivt. Deltagende observation bygger på en forståelse af nødvendigheden af, at studere interaktion i dens naturlige omgivelser. Erkendelse, og dermed tilegnelse af viden om genstandsfeltet, sker gennem handling, deltagelse og ind-socialisering i en anden gruppes liv. Gennem deltagelsen i den sociale praksis kan man erkende betingelser og muligheder for gruppens praksis (Warming, 2007:314-315). Deltagende observation udgør således et særligt velegnet greb til at indsamle viden om omsætningen af rationalitetsmyter, da metoden faciliterer muligheden for at skabe viden om indholdet i myterne på både erkendelses- og handlingsmæssigt plan.

Aktører anskues i metoden som subjekter, og det er en forudsætning at deltage indefra for at kunne danne en rammende og fyldestgørende forståelse af de sociale fænomeners beskaffenhed. Undersøgeren indgår således i interaktion med det felt, der studeres og spiller en aktiv rolle (Kristiansen & Krogstrup, 2015:52). Graden af deltagelse varierer løbende både i kort og langt tidsperspektiv. Dette afhænger af erkendelsesinteressen i den enkelte observation, samt hvor langt inde i undersøgelsen man befinder sig. Eksempelvis er der under

nogle af observationerne, foretaget sidst i den empirigenererende del af undersøgelsen, deltaget mere på lige fod med de hjemløse i byggeriet af boliger, hvorimod der i starten blev indtaget en mere distanceret position. Baggrunden herfor skal findes i et behov for at danne overblik i starten, og senere få en stærkere fornemmelse af hvordan deltagelsen føles på egen krop.

Observatørrolle og tilskrevne feltroller

For at tilstræbe mig på at indhente den ønskede viden, måtte jeg som undersøger, på et reflekteret grundlag, vælge en observatørrolle. Forskellige typer af observatørroller optræder i litteraturen om deltagende observation. Rollerne spænder over et kontinuum, hvor graden af deltagelse varierer fra *total deltagelse* til *total observation*. Mellem de to ydre punkter findes varianterne *observatøren som deltager* og *deltageren som observatør*. I denne undersøgelse har den sidstnævnte observatørrolle været anvendt med en begrundelse om at forstyrre de 'naturlige' interaktioner så lidt som muligt. Rollen gør det desuden oplagt at være nysgerrig (Warming, 2007:314-317; Kristiansen & Krogstrup, 2015:90-100), hvilket har virket frigørende i forhold til at få afklaret ubesvarede spørgsmål.

Herudover gjorde en praktisk overvejelse om at kunne tage noter åbenlyst, der følger af rollen deltageren som observatør, sig gældende forud for feltarbejdet. For den største andel af noterne gælder det dog, at de ikke er taget simultant med observationerne. Det hænger sammen med, at det ofte har virket forstyrrende og/eller upassende eller blot følte unaturligt at notere åbenlyst. Strategien har derfor i vid udstrækning været at udskyde notetagning, til det var passende at kunne trække sig tilbage for at notere. Eller at fortrække sig til andre rum. Herudover er rollen observatør som deltager valgt ud fra et etisk standpunkt om, at åbenhed om projektets formål og erkendelsesinteresse er en etisk fordring (Kristiansen & Krogstrup, 2015:97). Det betyder imidlertid ikke, at projektet til fulde har været ekspliciteret for alle aktører. Grunden herfor skal findes i dels en strategisk overvejelse så vel som en praktisk umulighed. Hvad angår den strategiske overvejelse, knytter det sig til det analytiske greb forbundet med aktørbegrebet der retter fokus mod aktørernes individuelle fortolkninger og meningsdannelser. En udtømmende forklaring af dette og, for den sags skyld, andre analytiske begreber er kompleks. Derudover kan aktørbegrebet let misforstås, hvorved det kan opfattes som omhandlende placering af et skyld i forhold til problematikker i praksis. Derfor er aktørbegrebet blevet forklaret med en lægmandsudlægning, der har oplyst hensigten om at betragte individers forståelse af, og påvirkning på, praksis uden normative vurderinger heraf. Med hensyn til det praktisk mulige har undersøgelsens induktive udgangspunkt gjort det udfordrende at forklare projektets præcise fokus, da dette i sagens natur har bevæget sig undervejs i forløbet.

Deltageren som observatørrollen åbner desuden muligheden for at knytte kontakter til aktører i feltet. Aktørerne kan forsyne undersøgeren med særlig og specifik viden om feltet, uden at observatøren er bundet til bestemte grupper, aktører eller lokaliteter. Man kan dermed, kongruent med den multilokale etnografi, bevæge sig rundt og følge de spor, der findes interessante.

At indtage rollen som deltagende observatør har dog også svagheder, hvor det må fremhæves at undersøgeren kan komme til at identificere sig med én af parterne i sociale konflikter. Ligesom det kan diskuteres i hvilken grad man som undersøger bliver en del af den sociale kontekst, der studeres (Kristiansen & Krogstrup, 2015:94-97).

Selvom man som undersøger kan forsøge at styre påvirkningen af feltet gennem forudgående og kontinuerlige refleksioner omkring egen rolle og handlinger, er der meget der ikke kan kontrolleres i feltet. Hvilken rolle man som undersøger 'har', er ikke blot et produkt af undersøgerens valg og handlinger. Det sker i et samspil med aktørerne i feltet. Man *tilskrives* som undersøger således også roller, der kan variere aktørerne i blandt. Ligesom de kan ændre sig over tid i takt med, at kendskabet til både aktører og feltet som helhed udvides. Hvilken rolle aktørerne tildeler undersøgeren, kan dermed være delvist afgjort af hvor lang tid man har opholdt sig i feltet. I henhold hertil har en typologi af en række faser, været gavnlige for refleksionsprocessen omkring aktørernes forståelse af mig som undersøger:

- Nyankommen
- Foreløbig accept
- Kategorisk accept
- Personlig accept
- Forestående afrejse

(Kristiansen & Krogstrup, 2015: 100-101).

Et eksempel kan her være gavnligt for at billedliggøre, hvordan aktørerne har opfattet min deltagelse i løbet af projektperioden:

Nedenstående citat stammer fra en telefonsamtale med en af de ansatte i Café & Byg i Århus. Her bliver jeg i nogen grad betragtet som en ekspert eller konsulent, der kan yde bistand i forhold til at skærpe praksis i Café & Byg. Baggrunden for samtalen var, at der ikke havde været kontakt i en rum tid grundet sygdom. Da det desuden var ganske tidligt i projektet havde mine metodiske og analytiske overvejelser for projektet bevæget sig i den mellemliggende tid. Jeg forklarede derfor Helga, at jeg overvejede mulighederne for og relevansen af at gennemføre en IE undersøgelse. Hertil svarede Helga: (...) *"det lyder rigtig spændende, og det vil være rigtig godt for os hvis vi kan få noget hjælp til at finde ud af, hvordan vi kan gøre vores arbejde bedre, så de her mennesker kan komme videre med det de gerne vil i deres liv."* (Feltnote 6).

Af en hjemløs deltager bliver jeg i samme periode tilnærmelsesvis betragtet som forsker, og spørges løbende ind til min videnskabelige forståelse af Café & Byg. En forståelse der i øvrigt fortsatte frem til afslutningen af min deltagelse i feltet.

Udfordringer ved deltagende observation

Der findes i litteraturen om deltagende observation forskellige positioner i forhold til, hvad der er kernen i deltagende observation. Overordnet bevæges der på et kontinuum, hvor observatøren 'afklæder sig selv' og indlever sig i genstandsfeltets aktører. Heroverfor står

argumentet om, at indlevelsen er umulig da man ikke blot kan afklæde sig sin identitet. De to positioner er udtryk for to forskellige ontologiske positioner omhandlende identitetsforståelse, hvor den første placerer sig i en konstruktivistisk og den sidste i en kerneidentitetsforståelse (Warming, 2007:323). Denne undersøgelse placerer sig imidlertid et sted midt i mellem de to yderpunkter, hvor indlevelse betragtes som en kilde til viden men samtidig accepterer, at det ikke er muligt fuldt ud at leve sig ind i den verden der undersøges.

Refleksionen omkring indlevelse og forståelse får desuden delvist en anden karakter i denne undersøgelse, hvor fokus er rettet mod overordnede meningsgivende struktureringer af praksis samt udefrakommende styrings påvirkning herpå. Forholdene omkring indlevelse og forståelse har derfor været anvendt som et opmærksomhedspunkt med henblik på at undgå identificering med en part, hvor empirien har antydnet forskellige positioner og retninger. Dette har været særligt relevant, da der er tilbragt mest tid i den del af interventionen hvor det borgernære arbejde foregår.

Sammenhængende med sondringen mellem indlevelse og forståelse er der i deltagende observation problematikker omkring *nærhed* og *distance*. Her opfattes for megen nærhed af nogle forskere som et bias, der fører til en ukritisk indtagelse af feltets perspektiv. Dette er slagordsagtigt blevet parafraseret som *going native*. Andre argumenterer for, at *distance* versus *nærhed* i relation til erkendelse er mere kompliceret. Indlevelse betragtes her som nødvendig for erkendelse og *distance* som en mulighed for analyse og refleksivitet. For stor *distance* kan således indebære en form for blindhed, hvor undersøgeren placerer egne anskuelser i felten og hovedet på aktørerne (Warming, 2007:324). Man kan hertil lægge det argument, at det må være muligt at indgå i en proces som er personligt involverende. Uden det indebærer et tab af den faglige identitet for undersøgeren (Kristiansen & Krogstrup, 2015:72-73).

Diskussionen om *nærhed* og *distance* bliver i den institutionelle etnografi mindre væsentlig i kraft af metodens frømtalte multilokale greb, hvor bevægelsen mellem de organisatoriske lag mindsker risikoen for *going native* (Jakobsen, 2006:126). Risiciene forbundet med for høj en grad af *nærhed* mindskes dermed 'naturligt' i kraft af IEs metodiske tilgang, ligesom det analytiske niveau implicerer en distancering, i kraft af fokuset på konstruktionerne af meningsgivende strukturer. Hermed henvises til, at det ikke er muligt at identificere sig med institutioner men med bestemte deltagerpositioner (Warming, 2007:325).

Opsummeret kan det siges, at undersøgelsen af fællesskab og demokrati bevæger sig på et analytisk niveau, der foregriber identificering med bestemte positioner og/eller identiteter. Ovenstående overvejelser bør dog fortsat danne grundlag for refleksion over deltagelsen i felten, som det er forsøgt fremvist her.

Fra observation til feltnoter

Feltnoter fra observationerne er forsøgt nedskrevet så udtømmende og udførligt som muligt med fokus på følgende overordnede temaer: *Rammen* – de fysiske omgivelser, *Deltagerne* – hvem er de og hvad er deres position, *Aktiviteter* og *interaktion* – hvad foregår der, og hvordan

interageres der, *Subtile faktorer* – det symbolske, ikke verbal kommunikation og det selvfølgelige (Warming, 2007:320).

Noterne indeholder både undersøgerens egne og andres tale- og handlemåder ud fra føromtale forståelse af, at alle aktører påvirker den sociale praksis. I henhold hertil er det også et vilkår, at undersøgerens fortolkning allerede er til stede i sansningen af interaktionerne. Derfor er egne fortolkninger indrammet i klammer med henblik på at øge bevidstheden om egen fortolkning af det hændte og sagte.

Det semistrukturerede interview

Interviewet som empirigenererende metode har, sammen med den deltagende observation, været anvendt til at danne grundlag for perspektivforskydning mellem organisatoriske lag i interventionen. Gennem et interview med PU's faglige leder, er viden om omsætningen af fællesskab og demokrati i ledelsen samt viden om translokal styring og regulering forbundet med den tredje sektor produceret.

I overensstemmelse med den etnografiske tradition og den socialkonstruktivistiske optik, betragtes interviewet som en aktiv proces, hvor interviewer og interviewperson producerer viden i et samspil. Interviewviden produceres dermed i en samtalerelation, der er kontekstuel og pragmatisk. Erkendelsesprocessen er således intersubjektiv og socialt forankret mellem interviewer og interviewede, der i samspil skaber viden (Kvale & Brinkmann, 2015:39). Den viden der er skabt gennem interviewet med PU's souschef, kan siges at være kontekstuel styret af den erkendelsesinteresse der ligger til grund for undersøgelsen. Dette er yderligere formet af det videnskabelige perspektiv og informantens position og perspektiv.

Interviewet skal til trods for den intersubjektive samtalerelation ikke forstås som en åben og fri dialog. Dette ville reducere interviewet til noget, der minder om en hverdagslig samtale. Et interview er udtryk for et asymmetrisk forhold, hvor interviewer overordnet styrer samtalen (Kvale & Brinkmann, 2015:55). Ligesom det er undersøgeren, der konstruerer institutionelle logikker, er det ligeledes undersøgeren, der konstruerer rammerne for indholdet i interviewsamtalen og styrer af samtalen.

Overordnet for interviewet i undersøgelsen gør det sig gældende, at det har været inspireret af det semistrukturerede interview. Tilgangen efterlader frihed til at afvige fra de præfabrikerede spørgsmål, og efterfølge de temaer informanten bringer op. Det har i henhold hertil været muligt at fravige interviewguiden og efterfølge relevante temaer bragt op af informanten. Denne mulighed fordrer til gengæld en vis kreativ formåen af interviewer, der undervejs i interviewet må være forberedt på at skulle navigere mellem interviewguiden og uforudsete relevante og interessante temaer. Dette gøres samtidig med at spørgsmålene i guiden sikres besvaret.

På tidspunkter hvor interviewsamtalen bevægede sig for langt væk fra undersøgelsens fokus, viste det sig således frugtbart at tage *strukturerende spørgsmål* i anvendelse. For at styre interviewet tilbage i retning af undersøgelsens fokus (Tinggaard & Brinkmann, 2015:38-42).

I interviewet med PU's faglige leder gjorde det sig gældende, at faktuelle oplysninger omkring Café og Bygs rammer omkring funding skulle verificeres samt indsigt i viden om projektmidler skulle afklares. Spørgsmål der havde til hensigt at klarlægge viden af denne karakter blev placeret først i interviewguiden. Herefter skulle mere abstrakte erkendelsesinteresser såsom bagvedliggende kognitive forståelser af projekternes praksis efterfølges. Der har således været tale om et semistruktureret interview, der har bevæget sig fra indledende at være strammere struktureret til at åbne sig mere op.

I praksis blev der afviget fra interviewguiden i de tilfælde, hvor det blev vurderet potentielt givende at følge den udvikling samtalen tog. Interviewguiden blev dog fortsat anvendt som et hjælperedskab til at sikre besvarelsen af de præfabrikerede spørgsmål.

Interviewet er efterfølgende transskriberet efter en simpel transskriptionsstrategi, hvor det afgørende har været at fastholde meningsindholdet i det sagte (Tangaard & Brinkmann, 2015:43).

Dokumentanalyse

Dokumentanalyse er i undersøgelsen anvendt som en del af afsættet for identificering af rationalitetsmyterne i genstandsfeltet. I den sammenhæng har dokumentanalyse fungeret som et metodisk greb, der har kunnet bidrage til den indledende retning for undersøgelsen.

Herudover har metoden været anvendt i forbindelse med konstruktionen af en institutionel logik. Dokumentanalyse har således været anvendt i sammenhæng med det analytiske apparat beskrevet ovenfor. Samtidig har en gennemgang af materiale omhandlende PU som organisation bidraget til at øge videns grundlaget om organisationen som helhed. En mere uddybende beskrivelse af dokumenternes anvendelse følger i empiriafsnittet.

Her vil gennemgangen af dokumentanalyse i stedet anlægge et mere overordnet perspektiv, der kan være med til at skabe gennemsigtighed ved hjælp af et overblik over dokumenternes karakter. Som afrunding reflekteres over metodens forskel fra deltagende observation og det semistrukturerede interview.

For at skabe overblik over de dokumenter, der har været med til at informere undersøgelsen kan det være hensigtsmæssigt at inddele dokumenterne i tre kategorier: *primære, sekundære og tertiære* dokumenter. For inddelingen gælder det ligesom med alle andre kategoriseringer, at virkeligheden ikke altid kan sættes i en klart afgrænset orden. Derfor er der gennem undersøgelsen gransket dokumenter, der ikke entydigt lader sig placere indenfor én af de tre kategorier.

Primære dokumenter er udformet med henblik på en afgrænset gruppe mennesker, og er således ikke offentligt tilgængelige (Lynggaard, 2015:154-155). Primære dokumenter indbefatter i denne undersøgelse husskitser udarbejdet i samarbejde med et arkitektfirma samt en dagbog fra en tur til Bergen. Hvad angår husskitserne er de ikke offentligt tilgængelige, og er således udarbejdet til en afgrænset gruppe. Imidlertid indgår de som en del af arbejdet omkring byggeriet af boliger i samarbejde med den private virksomhed Monstrum. Derfor er

gruppen ikke så snævert afgrænset, som det lader sig gælde for dagbogen. Denne er udelukkende produceret til intern brug i organisationen, og har i undersøgelsen fortrinsvist været anvendt som videnskilde til indledende forståelse af interventionen. Baggrunden for anvendelsen beror på en etisk vurdering af indholdets ofte personlige karakter. *Sekundære* dokumenter er tilgængelige for alle, der er interesserede i umiddelbar nærhed af den begivenhed dokumentet refererer til (Lynggaard, 2015:154-155). I undersøgelsen indbefatter sekundære dokumenter de tidligere og nye offentlige beskrivelser af Café & Byg. Herudover indgår en frivillig håndbog i analysen af interventionen. Denne kan bedst betragtes som et sekundært dokument, selvom det kræver en henvendelse til PU for at få udleveret dokumentet. *Tertiære* dokumenter er ligeledes tilgængelige for alle, men er skrevet retrospektivt for begivenheden. Tertiære dokumenter har det til fælles, at de er analytiske bearbejdnings af de begivenheder de omhandler (Lynggaard, 2015:154-155). En evaluering af PUs aktiviteter fra 2010-2013 er i forbindelse med projektet blevet gennemlæst. Førnævnte dagbog kan ligeledes betragtes som et tertiært dokument, da det indeholder retrospektive refleksioner rettet mod fremtidig praksis i projekterne.

Tilegnelsen af dokumenter er, som det måske kan tydes, gået gennem både PUs hjemmeside, men primært gennem kontakten til medarbejderne i interventionen.

Dokumenter har den grundlæggende forskel fra de to foregående metoder, at man som undersøger ikke indgår i produktionen af den viden der bliver gjort til genstand for anvendelse i undersøgelsen. Det ændrer selvsagt ikke på, at man som undersøger udsætter indholdet af dokumentet for fortolkning. Dokumenter er dog fortsat udtryk for en videnskilde, der ikke er blevet til med henblik på anvendelse i en undersøgelse.

Dokumentanalyse giver således adgang til viden, der er udtryk for det rationale som dokumentet var udtryk for da det blev produceret, hvorimod et interview eksempelvis bidrager med efterrationaliseringer (Lynggaard, 2015:156).

Empiri – omfang, informanter & tyngdepunkt

Som det er fremgået er datamaterialet bygget på tre typer af empiri. Omfanget af empirien; herunder beskrivelsen af informanter og feltarbejdets varighed med mere gennemgås nu i samme rækkefølge som ovenfor beskrevne metoder.

Feltarbejde

Deltagende observation er foregået af tre omgange, der til sammen udgør otte dage. Seks af feltdagene var i Århus på Café & Bygs grund. De sidste to dage feltdage var i forbindelse med byggeriet af boliger i samarbejde med virksomheden Monstrum i dennes produktionshaller i Brøndbyvester. Feltarbejdet i Århus fandt sted i februar-marts 2018, mens feltarbejdet i Brøndbyvester fandt sted i april 2018. Herudover fandt et formøde sted i Århus i december 2017 samt deltagelsen i et infomøde om PU i København i december 2017.

Perioden for feltarbejdet indrammer den samlede empiriindsamling, der dermed startede i december 2017 og sluttede i april 2018.

Empirien herfra består i en anseelig mængde feltnoter, hvis skrevne karakter er fremlagt ovenfor. Her i rapporten er feltnoterne indskrevet som MS Word dokumenter i form af bilag. Denne måde at fremvise noterne på er valgt ud fra et pragmatisk ræsonnement, der har til hensigt at gøre noterne tydelige og læselige.

Informanterne der har lagt stemme til feltnoterne omfatter to fuldtidsansatte i Café & Byg samt en deltidsansat håndværker. Af hjemløse indgår tre personer, der alle er anonymiseret.

Interviewmateriale

Et semistruktureret interview fra marts 2018 med PUs faglige leder indgår i datamaterialet. Interviewet har en varighed af 53 minutter og 45 sekunder. Det transkriberede interview er vedlagt i sin fulde længde i rapporten (bilag 1).

Interviewet udgør grundlaget for at perspektivforskydningen i undersøgelsen. Den faglige leder i PU står centralt i forhold til undersøgelsen, idet hendes arbejdsopgaver omfatter metodeudvikling, metodisk sparring samt sikring af opfylden af metodiske krav i henhold til projektbeskrivelsen for Café & Byg. Denne informant er derfor central i ledelseslaget i interventionen, hvorfor hun er særlig velegnet at anvende som repræsentant herfor.

Dokumenter

Dokumenter, der anvendes som analysegrundlag, omfatter Café & Bygs frivillighåndbog samt gamle og nye beskrivelser af interventionen. Frivillighåndbogen er et dokument som frivillige får udleveret. Den giver et indblik i måden at tænke og gøre arbejdet i Café & Byg. Samt en beskrivelse af Café & Bygs grund, de frivilliges opgaver og de ansatte i Café & Bygs ansvarsområder (Bilag 4). Håndbogen er udarbejdet af de to velfærdsarbejdere i Café & Byg. Beskrivelserne af Café & Byg omfatter gamle og nye beskrivelser udarbejdet af PR medarbejdere på baggrund af input fra ledelsen og velfærdsarbejderne i Café & Byg. De nyeste beskrivelser blev lagt online omkring januar – februar 2018 henholdsvis (bilag 5).

Herudover har en række dokumenter, der ikke alle vil blive nævnt her, dannet grundlag for forståelsen af både PU og Café & Byg. Det omfatter eksempelvis føromtalt dagbog fra en rejse i forbindelse med Café & Byg, et program for samme rejse, en evaluering af PUs aktiviteter i perioden 2010-2013 samt dogmer for Sylbækvej (navnet på vejen, hvor Café & Byg har adresse).

Samlet set er der tale om en mængde af empiri, der har sit tyngdepunkt på feltnoterne fra feltarbejdet i Århus. Det betyder, at detalje- og informationsrigdommen i undersøgelsens vidensgrundlag er størst her. Der med andre ord et mere indgående indblik i interventionen set fra velfærdsarbejdernes perspektiv.

Som opfølgning på empiriindsamlingen er der gennemført opfølgende samtaler på skrift eller via telefon med de tre centrale informanter.

Kodning

Løbende i undersøgelsesprocessen er dataene blevet kodet og genkodet med henblik på at skabe overblik og for at relatere empirien til det teoretiske grundlag for undersøgelsen. Der er herved tale om en bevægelse mellem induktion og deduktion. Denne vekslen mellem det induktive og deduktive anvendes nu som afsæt for at beskrive kodningsprocessen. Samt hvordan den har haft betydning for det teoretiske og analytiske apparat.

Kodning har i undersøgelsen haft både en dataorganiserende og et analytisk formål (Kristiansen, 2015:484-485). Den store mængde viden og information der følger af feltarbejdet er således forsøgt organiseret gennem en kodningsstrategi. Desuden er der kodet på tværs af de anvendte metoder.

Kodningsprocessen er foregået ved at indlede med en grovkodning, hvorefter kodningen er blevet raffineret. Denne fremgangsmåde er fulgt med henblik på at skabe kategorier, der kun indeholdt information med relevans for den enkelte kategori (Kristiansen, 2015:486). Det er konkret gjort ved at tage et induktivt udgangspunkt, hvor den første grovkodning indeholdt kategorierne: Individ, fællesskab (herunder indordning), inddragelse, demokrati (i en individualiseret forstand) samt en udviklingskategori. Udviklingskategorien blev fastholdt relativt langt ind i undersøgelsen, men indeholdt ikke det analytiske potentiale det initialt blev tildelt. Dette bevirkede op til gennemskrivningen af analysen, at andre teoretiske elementer indenfor ny-institutionalismen med et normativt fokus var i spil.

Anden kodning tilføjede temaerne socialt arbejde og den tredje sektor. Samtidig med at samtlige temaer gik fra udelukkende at være baseret på overskrifter til at indeholde uddybende underkategorier. Herefter blev de teoretiske elementer inddraget, hvor der blev lagt lag af teori på kategorierne. Eksempelvis blev individ hensyn kædet sammen med institutionel logik i en spæd form på baggrund af måden, hvorpå inddragelsen i interventionen er foregået. Fremgangsmåden og den konkrete kodning er gjort på baggrund af en ambition om at fastholde en proces, hvor kategorierne kontinuerligt er blevet bearbejdet for ikke at miste fornemmelsen for den underøgte intervention (Kristiansen, 2015:486).

De endelige kategorier endte med at være: Fællesskab – en arbejdslogik, Demokrati som individualitet, Opsøgende arbejde – en regulativ relation og selvfølghed samt Resurseknaphed – sociale relationer.

Afrundende kan det tilføjes, at kategorierne først endeligt blev etableret i løbet af gennemskrivningen af analysen. Med andre ord måtte der om-kodes i løbet af skriveprocessen.

Kapitel 3

Dette analysekapitel indleder med analysestrategiske overvejelser, der klarlægger de teoretisk-analytiske skridt som går forud for den dybdegående analyse. I forlængelse heraf beskrives den analytiske anvendelse af undersøgelsens datamateriale. Inden en uddybende læsevejledning for analysen leder over til de to analysedele, der udgør den dybdegående analyse.

Indledende analytisk-teoretiske skridt

Analysen af fællesskab og demokrati tager afsæt i det teoretiske begreb *rationalitetsmyter*, der i undersøgelsen er anvendt som et analyseledende redskab. Det vil sige, at forståelsen af rationalitetsmyter som 'rummelig hensigtserklæringer' (Jakobsen, 2006:117). Indeholdende "*a set of material practices and symbolic constructions*" (Friedland & Alford, 1991: 248), er benyttet som værktøj til induktivt at lokalisere og identificere centrale overordnede ideer for praksis i Café & Byg.

Fællesskab er valgt ud fra dets centrale placering i interventionen, hvor måden at arbejde med fællesskab væver sig ind i både bygge- og madlavningsarbejdet. Arbejdet med fællesskab er derved gennemgående i både arbejdet med byggeri og madlavning. Dette vil blive tydeligt i analysens første afsnit.

Demokrati som myte er en 'samlebetegnelse' for ideerne om medbestemmelse, medbyg og inddragelse, der praktiseres gennem workshops, deltagelsen i byggeri og madlavning. Demokratimyten er ligeledes gennemgående for aktiviteterne på byggedagene, hvorved institutionslogikkerne der fremanalyseres i praksis virker sideløbende med hinanden. Begge rationalitetsmyter er således gennemgående i det direkte velfærdsarbejde med de deltagende hjemløse, hvorved de udfylder en stor andel af det bagvedliggende gods der former praksis i Café & Byg. Hvorfor det er særligt interessant at undersøge omsætningen af netop disse to myter.

I forlængelse af rationalitetsmytebegrebet tages et lille skridt ned af abstraktionsstigen, hvor det analytiske begreb *institutionelle logikker* anvendes til indgående at udforske omsætningen af fællesskab og demokrati. For at gøre begrebet håndterbart operationaliseres det ved en destillering til tænke-, tale- og handlemåder (Jakobsen, 2006:118). Der ledes dermed efter, og analyseres på, måder fællesskab og demokrati tænkes, tales og gøres. Det betyder også, at elementet omsætningen i problemformuleringen operationaliseres gennem tænke-, tale- og handlemåder. I forlængelse heraf skal det tilføjes, at anvendelsen af ordet *praksis* (ligeledes et element i problemformuleringen) gennem analysen refererer til den del af arbejdet, der er forbundet med omsætningen af de undersøgte myter i Café & Byg. Praksis refererer dermed til tænke-, tale- og handling forbundet med fællesskab og demokrati.

Til forskel herfra anvendes elementet arbejde(t) fra problemformuleringen som en bredere betegnelse, der omfatter andre elementer af interventionen. Såsom opsøgende arbejde, funding af resurser, møde- planlægning og afholdelse med mere. Når der laves en adskillelse mellem praksis og arbejde, hænger det sammen med erkendelsesinteressen i at undersøge de centrale

ideer bag interventionen samt handlerummet herfor i henhold til den translokale styring. Her har det vist sig, at andre elementer af interventionen end de der kan forbindes med fællesskab og demokrati, har indflydelse på handlerummet for omsætningen af myterne. Samt produktionen af velfærd i et bredere perspektiv.

De institutionelle logikker konstrueres konkret ved at lokalisere samstemmende måder at tænke og tale praksis på tværs af organisatoriske lag. Baggrunden for afgrænsningen til tænke- og talemåder hænger sammen med det empiriske grundlag, hvor interviewet med den faglige leder udgør adgangen til ledelseslaget i interventionen. Gøremåder fra arbejdet i Café & Byg anvendes dog fortsat til at fremhæve konkrete måder omsætningen foregår på. Samt til at tydeliggøre variationer i måder at omsætte myterne på tværs af de organisatoriske lag.

Udover konstruktionen af institutionslogikker anvendes de analytiske greb tænke- tale- og handlemåder til at afdække og granske individuelle aktørers måder at fortolke rationalitetsmyterne og arbejdet i Café & Byg. Der er derfor analyseelementer, der omtales og udforskes gennem tænke-, tale- og handlemåder, uden der konstrueres institutionslogikker. Herved bliver det muligt at belyse varierende, og med institutionslogikkerne sideløbende, måder at tænke eller gøre praksis eller arbejdet på. Belysningen af varierende fortolkninger giver adgang til at se, hvor praksis og arbejdet i bredere forstand strider mod hinanden aktørerne og de organisatoriske lag imellem. Herigennem analyseres dele af interventionen, der trækker i forskellige retninger. Hvorved en fælles retning kan mistes eller blive utydelig.

Analysen af den translokale styring baseres på aktørernes oplevelser heraf. Baggrunden herfor hænger sammen med en afvisning af adgang til projektbeskrivelsen af Café & Byg. Her er begrebet *regulative relationer* anvendt med henblik på at lokalisere og problematisere, hvordan projektbeskrivelsen af Café & Byg er med til forme handlerummet for organiseringen af ugedagene, og herigennem tiden til omsætningen af fællesskab og demokrati. Som konkret eksempel anvendes kravet om at udføre opsøgende arbejde. Analysen heraf viser et centralt eksempel på, hvordan kontraktstyring kan være problematisk i forhold til at producere velfærd i komplekse interventioner. Hertil kobles, hvordan prioritering af opsøgende arbejde hos ledelsen er med til at forstærke effekten af kravet. Dette gøres med henblik på at vise, at ikke kun udefrakommende styring er udfordrende i forhold til interventionens aktuelle situation. Gennem dette prisme bliver det tydeligt, at både kontraktstyring og intra-organisatoriske tænkemåder kan udfordre evnen til at indfri de deltagende hjemløses ønsker og behov.

Valget af det analytiske element centreret omkring det opsøgende arbejde hænger sammen med dets eksemplariske indhold, der kan belyse problematikker ved kontraktstyring i arbejdet med komplekse problemer. Samt de intra-organisatoriske forskydninger i forståelsen af arbejdet i interventionen og samspillet mellem kontraktstyring og intra-organisatorisk tænkning. Flere af de samme elementer går igen i forbindelse med elementet om udvikling, der blev nævnt i kodningsafsnittet. Hvorfor den valgte analyse er en del af en større mosaik i interventionen.

Udover kontraktstyringen optræder ikke-skriftliggjort styring, der påvirker arbejdspresset og mulighederne for fremdrift af byggeriet i Café & Byg. For at kunne følge udfordringerne relateret til den ikke-skriftliggjorte styring er begrebet *sociale relationer* anvendt. Med afsæt i begrebet vises, hvordan regler for anvendelsen af FEAD midlerne og donationens størrelse er med til at forme en gennemgående resurseknaphed og merarbejde i interventionen. Denne analysedel er valgt for yderligere at belyse udfordringer forbundet med de hjemløses komplekse problemer. Samt hvordan markedsrelaterede logikker dominerer interventionen.

Herudover er samarbejdet med Århus Kommune inddraget i analysen med henblik på at vise, hvordan interventionen ikke kun er bundet til styring af markedsgjort karakter. Også bindingen til den offentlige bureaukratiske sektor viser en form for styringsforhold, der intensiverer resurseknapheden. Og ikke mindst er bindingen med til at forme en måde at tænke og gøre demokratimyten.

Empiri applicering

Feltnoter anvendes gennemgående i analysen til at identificere og problematisere omsætningen af fællesskab og demokrati hos velfærdsarbejderne. Feltnoterne giver adgang til at vise, hvordan omsætningen af myterne foregår 'ned i' de daglige måder at tænke, tale og gøre myterne. Analysen af institutionslogikkerne trækker således på observationsmateriale. For at kunne konstruere logikkerne på tværs af organisatoriske lag anvendes interviewet med den faglige leder. Denne gøres således til stemme for ledelseslaget i Café & Byg, hvilket beror på informantens centrale placering og arbejdsopgaver i interventionen.

Samme anvendelse af empirisk data bruges, når forskydninger mellem måder at omsætte rationalitetsmyterne mellem de organisatoriske lag belyses.

Herudover anvendes feltnoter til at inddrage de hjemløses perspektiv i forbindelse med styringen af interventionen, med henblik på at have en 'målestok' for interventionens evne til at leve op til de hjemløses behov og ønsker.

De officielle beskrivelser af Café & Byg (både nye og gamle) anvendes som redskab til at holde både ledelsen og velfærdsarbejderne 'op på' de konkrete måder, omsætningen af myterne foregår på. Anvendelsen hænger sammen med dokumenternes udformning, der er et produkt af input fra både velfærdsarbejdere og ledelsen. Beskrivelserne betragtes derfor som en koncentreret skriftliggjort fælles forståelse af de centrale ideer bag interventionen.

Anderledes er Frivillighåndbogen anvendt som en del af analysen af rationalitetsmyten fællesskab. Håndbogen anvendes som et udtryk for velfærdsarbejdernes måde at omsætte fællesskab. Denne anvendelse af Frivillighåndbogen findes gyldig i kraft af, at dokumentet er udtænkt og udformet af velfærdsarbejderne.

Grundet afvisningen af adgang til projektbeskrivelsen af Café & Byg baseres analyserne af den skriftliggjorte styring på informanternes beskrivelser heraf. Det medfører en vis usikkerhed i forhold til præcisionen af analyserne omkring styring og afledte effekter heraf.

Herudover medfører det, at kun opsøgende arbejde kan analyseres som en regulativ relation. Da dette element er det eneste, der af empirien fremgår som skriftliggjort styring. Hvorfor

andre styringsforhold analyseres som sociale relationer. Der kan derfor være analytiske elementer udformet som sociale relationer, der egentlig har en tekstforankret form. Det vurderes dog ikke at have betydning i forhold til den erkendelsesteoretiske interesse, der handler om at undersøge styringen ud fra aktørernes oplevelser heraf.

Vejledende for læsning af analysen

Første del af analysen fokuserer på at besvare omsætningen af fællesskab og demokrati. Analysen starter ved at fremanalysere de to centrale institutionslogikker i omsætningen af rationalitetsmyterne. I sammenhæng med analysen af fællesskab vises en mindre forskydning mellem velfærdsarbejderne og ledelsen omkring deltagelse. Ved belysning af forskydningen gøres et afsæt for andre, mere betydningsfulde, analyser af modstridende måder at tænke fællesskab. Tænkemåder der er med til at skabe forskellige retninger for arbejdet i Café & Byg. Men inden der mere indgående tages fat på disse analyser, videreføres analysen ved at pege på en intensivering af det basale modsætningsforhold mellem individet og fællesskabet. Intensiveringen forklares ved at være et produkt af måden, hvorpå demokrati omsættes i Café & Byg.

Undersøgelsen af translokal styrings påvirkning på Café & Byg besvares i analysens anden del, hvor temaet omhandlende opsøgende arbejde videreføres fra første analysedel. Herefter analyseres fire eksempler på styring og regulerings afledte effekter, der overordnet omhandler resurseknaphed, styring af økonomiske midler og merarbejde knyttet til resurseknaphed og styringen af de økonomiske midler. I et enkelt tilfælde omhandlende fundingen og byggearbejdet trækkes igen på en af de centrale institutionslogikker analyseret indledningsvist. Med henblik på at vise dennes betydning for fremdriften i byggearbejdet. Afslutningsvis vises, hvordan samarbejdet med Århus Kommune ligeledes er med til at intensivere resurseknapheden i Café & Byg – og ikke mindst hvordan uvished omkring en fremtidig placering af de hjemløses boliger, er med til at påvirke måden at tænke og gøre demokratimyten.

Analysedel 1- Institutionelle logikker og varierende tænkemåder

Fællesskabsmyten omsat gennem en arbejdslogik

Arbejdslogikken der fremanalyseres i dette afsnit hænger sammen med anvendelsen af det fælles tredje som tilgang til arbejdet i Café & Byg. Det fælles tredje er med til at forme praksis i både bygge- og madlavningsarbejdet. Ligesom den er med til at forme tænke- og gøremåder på tværs af organisatoriske lag (Bilag 5:5 & Bilag 1:9). Hvorfor arbejdslogikken, der er den centrale logik i omsætningen af fællesskab konstrueres som en institutionel logik.

Det fælles tredje er en pædagogisk tilgang, hvor en tanke om at noget uden for mennesker – en oplevelse eller en opgave – anvendes som et metodisk redskab til at arbejde hen i mod pædagogiske mål (Michael Husen, 1996).

I følgende citat fra Café & Bygs frivillighåndbog legemliggøres fællesskab gennem arbejde, der skaber relationer til 'de andre'. Den fælles arbejdsopgave bliver gjort til det greb, hvorigennem fællesskabet dannes. Herved bygges forståelsen af fællesskab på noget arbejdsfunderet:

"Det fælles tredje er den opgave, der ligger for hånden, som vi er fælles om. Eksempelvis i caféen, hvor der skal laves en gullasch til en større gruppe mennesker. Der skal altså skabes et konkret, fysisk produkt, hvor man skal bidrage med en konkret opgave. En skærer gulerødder, og en anden skærer løg – hver især bidrager altså med noget ligeværdigt, og er med til at skabe en ret, som alle får glæde af. Helt konkret styrkes man altså i sin opfattelse af, at man kan byde ind med noget, og samtidig skabes en relation til de andre, som er baseret på noget fælles. Det samme gør sig gældende i byggeriet, selvom opgaven er en anden." (Bilag 5:5)

Denne måde at forstå fællesskab understreges af en velfærdsarbejder, der formulerer interventionen som *"en arbejdsplads ikke et værested"* (Feltnote 7). Kongruent hermed sammenkæder den faglige leder fællesskab med deltagelse i arbejdsopgaver (Bilag 1:9). Der synes derfor at være en samklang omkring arbejdslogikken som overordnet forståelse af fællesskab. Men som vi skal se senere findes tillige en modstridende måde at tænke fællesskab på, der skaber udfordringer for retningen i interventionen. I første omgang analyseres nu, hvordan deltagelse som en del af omsætningen af fællesskab varierer på tværs af organisatoriske lag.

Dobbelthed omkring deltagelse

Som en del af arbejdslogikken virker deltagelse i arbejdsopgaverne som en måde at tænke fællesskabet på. Men er deltagelse et krav, der skal opfyldes eller er det blot en forventning?

I citatet ovenfor kan deltagelse tolkes som et implicit krav. Tænkemåden hos velfærdsarbejderne baseres derved primært på en minimumsdeltagelse, der tager udgangspunkt i den enkelte hjemløse. Helga fortæller herom: *"Man skal deltage for at være med her, men hvordan og hvor meget er der ikke noget krav til. Hvis det man har overskud til er at skrælle en gulerod, er det fint."* (Feltnote 8). Det understøttes af hendes kollega. Han har en opfattelse af, at deltagerne godt kan udeblive fra deltagelsen for en tid, men at arbejdet skal genoptages igen (Feltnote 9). Hvordan dette kan komme til udtryk i konkret praksis, kan belyses ved nedenstående eksempel fra en samtale mellem Helga og en hjemløs, hvor den hjemløse presses i retning af at anvende mulighederne i Café & Byg. Den hjemløse har på dette tidspunkt ifølge ham selv ikke deltaget i byggeriet på det her tidspunkt (Feltnote 10), selvom byggeriet har været i gang i nogle uger. Han har til gengæld deltaget på andre måder.

I forlængelse af en fælles snak ved spisebordet. Fortæller den hjemløse om ideer til projekter for socialt udsatte. Efter den hjemløse har fortalt om sine ideer udfordrer Helga den hjemløse lidt:

Helga: "Men det herude [Café & Byg]; kunne det ikke være en start?"

Hjemløs: "Jo..."

Helga: "Hvis jeg lige må være lidt fræk, så fandt vi ud af at vi har kendt hinanden i et år, og jeg synes ikke du gør så meget. Hvad kan du gøre?"

Hjemløs: [Noget af samtalen er gået tabt]. "Jamen det er ligesom at spørge en der står i en sandørken, hvor han skal gå hen. Du spørger mig hver gang, hvad jeg kan gøre og det ved jeg ikke." (Feltnote 11)

Sat i deltagerperspektivet ser det ud til, at velfærdsarbejderen vil have den hjemløse til at være mere med – deltage i et større omfang. Dette handler for Helga ikke kun om deltagelse i byggeriet, men også generelt om at udnytte mulighederne omkring sig (Feltnote 12). Der kan dog alligevel se ud til at være en implicit forventning om deltagelse i byggeriet.

Hos ledelsen optræder sideløbende med denne forståelse en dobbelthed i deltagelsen omkring byggeriet. Dobbeltigheden knytter sig til, at man kan bidrage til fællesskabet på andre måder end gennem byggeriet:

"Jeg synes der er to dele i det, for det bliver jo også italesat at man ikke nødvendigvis skal bygge. Og man skal heller ikke nødvendigvis være der otte timer om dagen for at bygge på sit hus. Man kan sagtens ikke være der, og så er der andre der vil bygge.(...) for man kan jo godt bidrage til et fællesskab uden at være den der står og hamrer." (Bilag 1:9).

Dobbeltheden står i nogen omfang i kontrast til ovenstående eksempel og til talemåden om at være 'medbygger' på egen og andres bolig. Denne formulering var indskrevet i den tidligere beskrivelse af Byg UDENFOR (Bilag 5:2), og anerkendes fortsat som en talemåde når der i undersøgelsen er blevet spurgt ind til det.

Deltagelse som en del af fællesskabs-omsætningen indeholder følgelig tvetydige aspekter på tværs af organisationen. Som konsekvens heraf opstår forskellige måder at forstå praksis, hvilket kan være med til at udfordre evnen til at sætte en fælles retning for interventionen. Et tema der granskes mere indgående senere i analysen.

Demokrati formet gennem en individualiseret logik

Som vist i beskrivelsen af Café & Byg, har en del af det der kan betegnes som demokratiske elementer i interventionen fundet sted forud for denne undersøgelse. Hvad der ikke blev behandlet i beskrivelsen af Café & Byg, er det relativt stærkt individualiserede præg der karakteriserer omsætningen af demokrati. Den individualiserede tænkemåde viser sig eksempelvis hos ledelsen ved at opfatte de hjemløse som skabere af deres eget liv (Bilag 1:14). I det følgende vil det imidlertid vises med et eksempel fra byggeriet i Café & Byg, hvordan den *individualiserede logik* særligt kommer til udtryk i arbejdsaktiviteter. Herefter illustreres det med et eksempel fra byggeriet hos virksomheden Monstrum, hvordan der her ikke skeles til den hjemløse 'boligejer' på samme måde. Det betyder, at den pågældende hjemløse ikke har samme grad af medbestemmelse. Opstillingen af eksemplerne har til formål at illustrere og

underbygge pointen om det særlige fokus, der er på individet og inddragelsen af den enkelte i Café & Byg.

Både i forbindelse med tegningen af boliger i samarbejde med virksomheden Monstrum og boligerne der udarbejdes i samarbejde med AUG har deltagerne haft mulighed for at sætte individuelle præg på boligerne. Denne individualiserede tilgang der er knyttet til tanken om medbestemmelse, er set videreført i byggeprocesserne i løbet af undersøgelsen. Ligesom der ved madlavningen tages hensyn til den enkelte, hvor der laves vegetarisk mad til en vegetar. Den individualiserede tilgang er således gennemgående for tilgangen i interventionen.

Gennem observationer i forbindelse med byggeriet er det blevet synligt, hvordan tanken om medbestemmelse ligeledes får en individualiseret karakter i handling. Inddragelsen af den enkelte kommer i det følgende eksempel til udtryk ved, at den kommende indehaver af huset har beslutningskompetencen i forhold til, hvordan arbejdet skal udføres. Det sker på baggrund af en fælles refleksion mellem Café & Bygs tømrer og den hjemløse om, hvordan byggeriet af boligen skal gribes an. Hvorpå den hjemløse enerådigt træffer beslutningen om den endelige løsning:

Ved arbejdet med at lægge gulvelementer i en bolig er der udfordringer med både at lægge gulvelementerne ned og montere de skinner, der er med til at sikre bunden af boligen mod fugt og skadedyr. Udfordringen er, at elementerne skal ligges ind under de planker hvorpå gulvet skal lægges. Dette gør det besværligt at lukke sprækken mellem de enkelte elementer. Tømreren og den hjemløse hvis bolig der bygges på går sammen, og prøver at lægge gulvelementerne ned:

Tømrer: "Jeg skal lige tænke... Hvis nu vi monterer pladerne, så de er længere i den her side så går de ind under her, hvor den næste så starter?"

Hjemløs: "Ja, men hvordan får vi så skinnerne sat sammen med den næste plade?... Hvis vi bukker den op, så kan den gå indover ovenpå?"

I umiddelbar forlængelse heraf tog den hjemløse beslutning om, at dette var løsningen. Forinden havde den håndværksfaglige medarbejder foreslået andre løsningsforslag omkring skinnen, men de virkede ikke til at falde i den hjemløses smag (Feltnote 13).

Forudsætningen for de hjemløses medbestemmelse i forbindelse med byggeriet, hviler på en balance mellem de ønsker den hjemløse har til boligens udseende og funktioner samt håndværksfaglige hensyn. Opgaven omtales af tømreren som: "(...) *hjælp til at få bygget boligen som **han** gerne vil have den*" (fremhævningsforetaget – Feltnote 14), hvilket er med til at understrege den individualiserede måde at tænke praksis i interventionen.

Eksemplet kommer fra byggearbejdet i Århus, men som fremlagt i beskrivelsen af Café & Byg er der også bygget boliger i Monstrums produktionshaller. Her afsatte virksomheden to tømrere til byggeriet af hver bolig sammen med én eller flere hjemløse.

Medbestemmelsen og inddragelsen af de hjemløse antog i denne kontekst en lidt anderledes form i byggeprocessen. Refleksionen omkring fremgangsmåden i byggeriet foregik her fortrinsvis mellem de to tømrere, hvorpå den hjemløse instrueredes i arbejdet. Konstruktionen af skelettet til en bolig tjener her som eksempel:

De to tømrere fra Monstrum står på boligens gulv og kigger på skelettet omkring en dør. De reflekterer sammen over en løsning på en udfordring omkring nogle planker, der ikke har den rette længde. På den anden side af skelettet står den hjemløse, og spørger:

Hjemløs: "Men kan man ikke bare sætte nogle stykker ind her, som det allerede er blevet gjort?"

Tømrer: "Jo, det kunne man godt, men vi [tømrerne] skal lige finde ud af hvad der skal gøres."

Hjemløs: "Jeg er ellers tilfreds med det."

Tømrer: "Ja, men det skal tømreren jo også være." (Feltnote 15)

Både ved byggearbejdet i Café & Bygs eget værksted i Århus og i eksemplet her fra Monstrum er de hjemløse med i processen. Der er dog forskel på måden, hvorpå den hjemløse inddrages – og herigennem også graden af medbestemmelse. Hos Monstrum foregår refleksionsprocessen i højere grad mellem de to håndværkere uden den hjemløses inddragelse. Det er således først, da den hjemløse inddrager sig selv, at han bliver en del af beslutningsprocessen. Det kan ikke udelukkes, at refleksionsprocessen mellem tømrere i Café og Bygs ville ligne den fra Monstrums produktionshal såfremt der var to håndværksfaglige ansatte her. Til trods herfor viser analysen af den individualiserede logik, at inddragelse og medbestemmelse for den enkelte 'boligejer' er indgående helt ned på et småt byggeteknisk niveau.

Stridende logikker og tænkemåder

I de tre følgende afsnit belyses det, hvordan problematikker udspringer af et konfliktende forhold i forbindelsen mellem omsætningen af de to rationalitetsmyter. Det gøres ved at vise, hvordan en logik om indordning – der knytter sig til omsætningen af fællesskab – skaber et gnidningspunkt i sammenstødet med den individualiserede logik. Herefter belyses, hvordan modstridende tænkemåder om fællesskab danner varierende opfattelser af retningen for denne del af arbejdet. Samt hvordan der af tænkemåderne udgår forskellige handlemåder.

En logik om indordning og dens sammenstød med den individualiserede logik

Indordning foreligger empirisk i forskellige, men samstemmende, aftapninger på tværs af organisatoriske lag (Bilag 1:15; Feltnote 16), og er medstrukturerende for tænkemåder om praksis i interventionen i tilknytning til fællesskabsmyten. Indordning optræder dermed som en institutionel logik i omsætningen af fællesskabet sammen med arbejdslogikken.

Det mest interessante punkt i forhold til indordning er dog den af velfærdsarbejderne uforudsete problematik.

Indordning har været omtalt flere gange i løbet af feltdagene i Århus, uden at det blev konkretiseret tydeligt. I følgende citat af Helga fremgår det, hvordan indordning tænkes af velfærdsarbejderen. Samtidig udtrykker citatet en balanceakt mellem fællesskabet og individet: *"Det er også godt, at der er nogle ting der bliver besluttet for en – det skal man også lære at kunne – at kunne indordne sig i fællesskabet (...)." (Feltnote 16).*

Den samme tænkemåde anvendes, når Helga i relation til graden af indflydelse på boligernes design refererer til at hun heller ikke har kunnet bestemme hendes boligs design. Hun forstår det som 'en del af det at være en del af samfundet' (feltnote 16).

Balanceakten i Café & Byg udgøres ved, at borgerne på samme tid skal være medbestemmende og indordne sig på fællesskabets præmisser. Dette kan virke banalt for den sociale tilværelse. Der opstår dog et gnidningspunkt, hvor indordning som institutionel logik og den individualiserede logik skaber en udfordring omkring de hjemløses lyst til at være fælles om en bestemt ting. Dette virker tilsyneladende overraskende for velfærdsarbejderne. Tømreren Kim fortæller: *"Det er interessant at se udviklingen, når man kan se sin egen bolig indenfor rækkevidde. Så begynder man at stille krav. Man vil have eget toilet, og vil ikke betale til fælles toilet og bad."* Da medarbejderen fortæller om udfordringen nikker hans kollega anerkendende, som en tilkendegivelse af samme oplevelse (Feltnote 17).

Til trods for at man ikke alene kan forklare de hjemløses modvilje overfor at være fælles om bad og toilet med det implicite modsætningsforhold mellem fællesskab og en indgående individualiseret praksis. Kan den individualiserede omsætningen af demokrati betragtes som værende medskabende for modviljen. Det grundlæggende modsætningsforhold mellem individ og fællesskab kan i henhold hertil ansues som værende intensiveret i kraft af den individualiserede logik.

De hjemløse får kontinuerligt faciliteret muligheden for at være medbestemmende for design, indretning og arbejdsmåder i forbindelse med byggeriet. Derfor kan det virke som en 'naturlig' videreførelse af denne indflydelse, der står centralt i interventionen. Særligt når det tages i betragtning, at boligerne er designet med mulighed for at bygge eget toilet og bad på senere.

At udfordringen virker overraskende for velfærdsarbejderne, kan være et udtryk for den selvfølghed institutionelle logikker omgives af. Derved kan modsætningsforholdene logikkerne i mellem overses.

Modstridende tænkemåder om fællesskab

Til trods for den overordnede arbejdslogik findes der i Café & Byg en måde at tænke fællesskab, der står i modstrid til den arbejdsbaserede logik. Den modstridende tænkemåde fremstår i ledelsen, og kan ses som et udtryk for at forskellige aktører (gen)fortolker logikker ind i deres bredere forståelse af interventionen. Modsætningsforholdet mellem de to måder at tænke fællesskab, opstår af en både-og-måde at tænke fællesskab i ledelsen. Det slår imidlertid ringe igennem andre elementer af interventionen.

I det følgende vises først, hvor det stridende punkt er lokaliseret og derefter hvilke følgevirkninger, der udtræder heraf.

Den faglige leder i PU fortæller under interviewet, at hun har et ønske om flere deltagere i fællesskabet på Sylbækvej i Århus. Måden hun tænker deltagelsen på, viser en væsensforskellig karakter fra den arbejdsbaserede logik omtalt ovenfor. I følgende citat er tanken om fællesskab baseret på en passiv form for samvær. Det strider mod kernen om at være aktiv, der ligger implicit i arbejdslogikken: "(...) jeg ved godt, at der er mega meget at se til og der ikke er flere, der kan bygge på én gang. Men hvis der var flere, der kom og hang ud eller lavede bål, eller kom og spiste i cafeen eller et eller andet (...)" (Bilag 1:7).

I dette stridende forhold ligger umiddelbart en forskydning mellem ledelsen i København og velfærdarbejderne i Århus. Det tydeliggøres, når velfærdsarbejderen Kim forklarer sin forståelse af Café & Byg: "vi er en arbejdsplads ikke et værested" (Feltnote 7).

Der ligger i de to måder at tænke fællesskab på en kim, hvorfra forskellige tænke- og handlemåder øjensynligt udgår. Hvor den faglige leder ønsker flere deltagere, mener Kim ikke at man kan byde flere hjemløse ind nu da man ikke har noget arbejde at tilbyde dem (Feltnote 7). Kondenseret kan det udledes, at der i velfærdsarbejderens forståelse ikke er noget fællesskab at tilbyde uden arbejde. De modsatrettede opfattelser hænger derfor sammen med forståelserne af fællesskab.

I forlængelse heraf har velfærdsarbejderen en opfattelse af, at det opsøgende arbejde ikke er relevant på nuværende tidspunkt (Feltnote 7). Denne forståelse står ligeledes i modsætning til opfattelsen hos ledelsen, hvor det opsøgende arbejde skal fortsætte med at bringe flere hjemløse ind i fællesskabet. Hvorfor det opsøgende arbejde skal kvalificeres ved at erfarne medarbejdere fra København skal til Århus for at oplære velfærdarbejderne heri (Bilag 1:6-7).

De forskellige måder at tænke fællesskab danner ydermere afsæt for forskellige måder at tænke videreudvikling af interventionen. De videreudviklingsideer der omtales i Århus, ligger i henhold hertil afstand fra tankerne om 'at hænge ud' og 'lave bål'. Her tales der om flere værksteder, der kan give mulighed for at flere kan arbejde på samme tid (Feltnote 18). De forskellige forståelser af fællesskab kan danne afsæt for forskellige retninger i arbejdet. Dette er allerede begyndende i forhold til det opsøgende arbejde.

'Det egentlige arbejde'

Selvom det opsøgende arbejde ikke findes relevant af Kim på nuværende tidspunkt, betragter han alt arbejdet i interventionen som forudsætninger for hinanden (Feltnote 7). Anderledes herfra tænker velfærdsarbejderen Helga, at det opsøgende arbejde tager tid fra 'det egentlige arbejde', som hun betragter som arbejdet med fællesskab gennem det fælles tredje (Feltnote 19). Også mellem velfærdsarbejderne findes der altså varierende måder at betragte det opsøgende arbejde. Den sidste tænkemåde har den effekt, at der afstedkommer en handlemåde hvor det opsøgende arbejde søges overdraget til andre aktører. Om handlemåden er særskilt for aktøren, eller om den praktiseres af begge velfærdsarbejdere fremgår ikke af empirien.

Konkret anvendes en del af tiden i det opsøgende arbejde på at besøge væresteder for udsatte og hjemløse med henblik på at få værestederne til at 'videresende' potentielle deltagere videre til Café & Byg (Feltnote 20). Helga fortæller, at man i Café & Byg bør overdrage dette arbejde til andre: *"Jeg mener, at vi bør få andre til at lave det opsøgende arbejde for os. Når der i forvejen går opsøgende teams fra Århus Kommune rundt, kunne de jo lige så godt sende hjemløse videre til os."* (Feltnote 21).

Selvom måden at tænke og gøre praksis på ikke er blokkerende for også at lave opsøgende arbejde, adskiller den sig fra tiltaget om en forstærkning af indsatsen iværksat fra København. Der er hermed opstået et punkt, hvor der arbejdes i forskellige retninger i interventionen. Der bruges derfor resurser på arbejde, der hver i sær trækker i forskellige retninger.

Senere granskes det, hvordan det opsøgende arbejde yderligere er spundet ind i en regulativ relation. Der er med til at afgrænse handlerummet for interventionen. Det vil herigennem vises, at en overdragelse af arbejdet ikke er ligetil. Først skal en analyse af tilblivelsen af det fælles tredje udfoldes, da det kan virke som forklaring på de varierende tænkemåder omkring fællesskab.

Tilblivelsen af Det fælles tredje

Det fælles tredje som metode er ikke en del af et præformuleret fælles afsæt for praksis i Café & Byg. Den udspringer fra velfærdsarbejderne, hvorfor det kan virke 'naturligt' at tilknytningen til arbejdslogikken er stærkest her. Hermed menes, at 'det' mentale skema omkring arbejdslogikken, er stærkere internaliseret i velfærdsarbejderne da de har udtænkt og formuleret tilgangen i Café & Byg.

I det følgende vises hvordan det er gået til, at det fælles tredje er blevet udformet af velfærdsarbejderne. Det gøres gennem et citat fra den faglige leder og en dialog mellem en velfærdsarbejder og undersøgeren. Citatet af den faglige leder viser måden at tænke planlægningen af det metodiske arbejde. Af dialogen kan det efterfølgende udledes, at det har efterladt velfærdsarbejderen passiv i udgangspunktet for arbejdet. Først den faglige leders tanker om planlægningen af det metodiske arbejde. Derefter samtalen:

"Jeg tænker, at det mere er noget der opstår. Egentlig vil jeg sige, at jeg giver lang line til at ting bare opstår og former sig. Både fra brugerniveau men også fra medarbejderniveau. Der opstår ting som er skønne og gode og fantastiske og vigtige." (...). Det skal vi selvfølgelig også med medarbejderne og lade dem – altså lade dem, altså de skal gøre som de synes det giver mening. For det er sådan de arbejder bedst." (Bilag 1:4)

Helga: "Jeg har følt, at vi har været overladt til os selv i forhold til det her fra København."

Daniel: "Altså i forhold til at udforme arbejdet?"

Helga: ”Ja, det er også derfor vi [i Århus] har brugt rigtig meget tid på at arbejde med det fælles tredje, og tale om hvordan der skal arbejdes med det.” (Feltnote 22)

Den faglige leders tanke om at give velfærdsarbejderne handlerum til at etablere praksis har givet velfærdsarbejderne en relativ høj grad af indflydelse på udformningen heraf. Det har dog samtidig givet dem en arbejdsopgave med at udtænke og formulere en praksismåde, før de kunne få greb om arbejdet.

Men hvad mere centralt er i forhold til forståelsen af fællesskab. Har der ikke været udarbejdet pædagogiske metoder, tilgange, eller skabt en fælles forståelsesramme for arbejdet med fællesskab forud for implementeringen af Café & Byg. Der har teoretisk formuleret ikke været en institutionslogik, der kunne sætte en retning for praksis. Hvorved de forskellige måder at tænke fællesskab kan forklares.

Delkonklusion

Gennem første del af analysen er det blevet vist, hvordan der på tværs af de organisatoriske lag er nogle centrale institutionelle logikker som er guidende for praksis. Rationalitetsmyterne fællesskab og demokrati omsættes således ved henholdsvis en arbejdslogik og en individualiseret logik. Guidende er en ret præcis formulering, da der sideløbende med de centrale logikker findes forskellige måder at tænke og gøre interventionen. Særligt i forbindelse med måden at forstå fællesskab, er der betydelig variation i mellem måderne at forstå dette.

Den foreløbige analyse viser, at forholdet mellem de centrale logikker og sideløbende tænkemåder sender interventionen i forskellige retninger. hvilket skaber udfordringer i arbejdet.

I forhold til forstærkningen af modsætningsforholdet mellem individ og fællesskab kan det udledes, at et stærkt individualiseret fokus kan intensivere den immanente spænding mellem individ og fællesskab. En intensivering der tilsyneladende er med til at skabe udfordringer i velfærdsarbejdet.

Set i et samfundsmæssigt perspektiv, kan de forskellige tænkemåder om velfærdsproduktionen virke problematisk. Det kan bevirke, at velfærdsproduktionen får en usammenhængende form. Hvorved der ikke arbejdes som en samlet enhed for at løse det samfundsmæssige problem der forsøges løst. Interventioner der er implementeret for at løse, eller give bud på løsninger, af konkrete problemer, kan således ende med ikke at kunne forme 'en løsning' på problemet. Når der således arbejdes med at afprøve en ny metode til løsning af hjemløshed, kan en flerartet praksis være svær at konkretisere.

Analysedel 2 – Translokal styring og styringens afledte effekter

Opsøgende arbejde – kontraktstyring og en selvfølghed

Følgende analyse undersøger, hvordan opsøgende arbejde både er en del af en regulativ relation og en selvfølghed i ledelsen. Den regulative relation er et eksempel på, hvordan udefra kommende styring påvirker interventionen. I dette tilfælde gennem et krav om at udføre opsøgende arbejde, der opretholdes gennem projektbeskrivelsen. Hvorved der er tale om kontraktstyring. Samtidig ser selvfølgheden i ledelsen ud til at have en forstærkende effekt for, hvordan styringen påvirker interventionen.

Kontraktstyring og komplekse interventioner

Den regulative relation der analyseres ud fra i dette afsnit udgøres af projektbeskrivelsen for Café Byg. Den centrale pointe for denne analysedel er, at kravet om opsøgende arbejde og kontraktstyringen, er med til at gøre interventionen mindre fleksibel. Senere belyses det, hvordan hæmningen af fleksibiliteten er med til at besværliggøre imødekommelsen af de hjemløses behov og ønsker.

Måden hvorpå FEAD styrer gennem projektbeskrivelsen, opleves som skarp af ledelsen i Café & Byg (Bilag 1:3). Med andre ord føler man sig bundet rigtigt op på projektbeskrivelsen for interventionen.

Et krav for at modtage donationen fra FEAD var som bekendt, at der skulle indgå opsøgende arbejde som en del af interventionen (Feltnote 3). Der afkræves derved tid til det opsøgende arbejde, der ellers kunne være anvendt på arbejdet med fællesskab. Det sker konkret ved, at én dag om ugen anvendes på opsøgende arbejde. Det betyder samtidig, at der i udgangspunktet ikke kan tilbydes de hjemløse noget på disse dage.

Sat i relation til komplekse interventioner hvor problemerne (og derigennem også løsningerne) er under konstant forandring, er rigid styring en udfordrende omstændighed. Fleksible interventioner er en forudsætning for at kunne tilpasse en kompleks intervention til de betingelser der løbende udvikles. Hvor interventionen ville være bedre egnet til at løse de aktuelle problemstillinger ved at være fleksibel, ser den derimod ud til at gøre Café & Byg ufleksibel. Det betyder mere konkret, at selvom der i Café & Byg ville kunne findes konsensus om en anden tilgang til opsøgende arbejde ville praksis fortsat være styret translokalt gennem projektbeskrivelsen. Med andre ord er den overdragelse af det opsøgende arbejde, der behandles ovenfor ikke en mulighed (Feltnote 3). En konsekvens heraf kan være, at når velfærdsarbejderne går rundt og opsøger hjemløse i Århus by, vil det ikke altid være muligt at hjælpe en i forvejen deltagende hjemløs, der akut har brug for omsorg.

Fra et fondsperspektiv kan det imidlertid virke forståeligt at ville have kontrol med de økonomiske midler, der doneres. Her kan styringen af de økonomiske midler betragtes som en sikring af, at midlerne anvendes på indsatsstyper som fonden har fokus på.

Dette styringsrationale kan i en tredje-sektor optik betragtes som en markedslogik til trods for, at FEAD er en del af den offentlige sektor. Denne tendens til at anvende markedsinspirerede styringsteknikker i forbindelse med fundingen af velfærdsproduktionen i den tredje sektor, er ligeledes påvist i anden forskning på feltet. På tværs af Danmark, Tyskland og USA er lignende

styringsteknikker identificeret uanset om fundingen kommer fra offentlige eller private donorer (Henriksen, Smith & Zimmer, 2012:494).

For Café & Byg betyder styringen mere konkret, at der opstår en binding mellem markedstænkningen og den foranderlige virkelighed som interventionen befinder sig i. I forhold til omsætningen af rationalitetsmyterne betyder det særligt, at der er mindre tid til at arbejde med fællesskab – en ting der efterlyses af de hjemløse. Dette analyseres mere indgående senere.

I næste afsnit vises det i mellemtiden, at det ikke alene er translokal styring der er med til at skabe udfordringen. Også intra-organisatorisk tænkning i ledelsen har en påvirkning herpå.

Opsøgende arbejde som en forstærkende selvfølghed

Udover at opsøgende arbejde er indskrevet som et krav til arbejdet i Café & Byg. Ser ledelsen ud til at have en forstærkende effekt på denne del af arbejdet gennem prioritering af opsøgende arbejde. Hvorfor det opsøgende arbejde tildeles en central placering hos ledelsen, kan belyses gennem en analyse af arbejdet som en selvfølghed. Analysen peger på, at selvfølgheden ser ud til at forstærke uflexibiliteten forbundet med kontraktstyringen. Ydermere vises det, at de hjemløses behov for fællesskab bedre ville kunne imødekommes ved en frigørelse af mere tid til byggedage.

Dette er omdrejningspunkterne for indeværende analyse, der ved at anskue det opsøgende arbejde som en selvfølghed trækker på den kognitive del af analyseapparatet.

Selvfølgheden er med andre ord udtryk for en tænkemåde, der danner grundlag for måder at gøre arbejdet i interventionen.

Opsøgende arbejde er en central del i de fleste af PU's indsatser, og derfor er denne måde at arbejde med hjemløse stærkt indlejret i ledelsen af Café & Byg. Det skinner igennem, når den faglige leder fortæller om registreringen og struktureringen af det opsøgende arbejde. Her svarer hun på et spørgsmål om kravene fra FEAD, at der ikke er nogen specifikke krav om omfanget og registreringen af arbejdet, og tilføjer: *"Men i Projekt UDENFOR laver vi jo også opsøgende arbejde."* (Feltnote 3). Opsøgende arbejde fremstår herved som en selvfølghed. Herudover har den faglige leder, som beskrevet, fortalt til, at det opsøgende arbejde skulle styrkes i Café & Byg gennem yderligere oplæring heri. Ligesom en kort kritisk refleksion over hvad der kunne være gjort anderledes siden implementeringen af Café & Byg, omhandler bedre oplæring af velfærdsarbejderne i opsøgende arbejde (Bilag 7:6-7). Hvilket alt sammen er med til at understøtte belysningen af det opsøgende arbejde som selvfølghed for ledelsen. Det er på baggrund heraf, at ledelsens selvfølghed omkring det opsøgende arbejde vurderes at have virket forstærkende på den translokale styring udøvet af Socialstyrelsen. Samt det forhold at der ikke er et bestemt mål for omfanget af opsøgende arbejde forbundet med FEAD midlerne (Feltnote 3).

Opsøgende arbejde har også været en forudsætning i starten af interventionen, hvor der ikke har været hjemløse tilknyttet. Spørgsmålet er imidlertid, om interventionen vil have en bedre effekt ved at lade det opsøgende arbejde udfylde en mindre plads? Forsøges det besvaret

gennem de deltagende hjemløses blik på Café & Byg, er svaret ja. En hjemløs fortæller eksempelvis: *"Der bliver jo kun arbejdet herude torsdag, fredag, og jeg er klar til at arbejde fem dage om ugen. Det gør bare, at jeg ikke rigtig involverer mig."* (Feltnote 23). Den samme hjemløse har i andre sammenhænge fortalt, at motivationen for at være med oprindeligt var, og fortsat er, muligheden for at være en del af et fællesskab (Feltnote 24). Ligeledes giver en anden hjemløs udtryk for en mere generel mangel på fællesskab (Feltnote 25), der antageligvis ville kunne imødekommes ved at prioritere flere byggedage. Herved kan der argumenteres for, at et af de centrale omdrejningspunkter for interventionen ikke indfrier sit fulde potentiale vurderet fra deltagernes perspektiv. Det kan i henhold hertil betragtes som et skridt i retning af at opfylde de hjemløses ønsker og behov, at velfærdsarbejderne i Århus nu delvist frigøres fra det opsøgende arbejde (Feltnote 26).

Så vidt for kontraktstyringen gennem projektbeskrivelsen og forstærkningen af styringen afledt af selvfølgheden omkring opsøgende arbejde.

I de følgende analyser granskes det, hvordan et begrænset økonomisk råderum og restriktion for anvendelsen af midlerne fra FEAD virker og skaber følgevirkninger i Café & Byg.

Resurseknaphed og styring af økonomiske midler

Resurseknaphed er et gennemgående tema i Café & Byg. Knapheden udspringer ligesom kravet om opsøgende arbejde af et translokalt forhold. I de følgende analyser er det *sociale relationer*, der udforskes med afsæt i tænke- tale- og handlemåder samt markedslogikkens påvirkning på arbejdet i Café & Byg. Problematikkerne der analyseres er alle knyttet til omfanget af og anvendelsesområdet for fondsbevillingen fra FEAD.

Analyserne udfoldes i fire afsnit omhandlende: 1) Mangel på varme hænder og kompetencer samt merarbejde for ledelsen 2) Samarbejdet med virksomheden Monstrum 3) Hvordan en donation til byggematerialer påvirker interventionen isoleret og i sammenhæng med den individualiserede logik samt 4) En ny strategi for funding til byggematerialer.

Mangel på varme hænder og faglige kompetencer

Som vist er der blandt flere af de hjemløse, der har bidraget til undersøgelsens empiri en efterspørgsel på mere fællesskab. En konkret efterspørgsel gik på flere byggedage. Ligeledes er det blevet fremført, hvordan handlerummet for struktureringen af hverdagene delvist indskrænkes af styringen via projektbeskrivelsen. Flere af de samme bevægelser går igen i forhold til mængden af menneskelige resurser i interventionen. Derfor belyses det nu først, hvordan tømrerens ansættelse i Café & Byg hænger sammen med størrelsen af donationen fra FEAD. Samt hvordan økonomi til lønninger kan hænge sammen med PU's ansøgning. Herefter beskrives det, hvordan en mangel på andre faglige kompetencer skaber udfordringer i forhold til at afhjælpe de hjemløses komplekse problemer. Yderligere vises det, hvordan det begrænsede antal varme hænder i kombination med de komplekse problemer forårsager afbrudte processer i omsætningen af rationalitetsmyterne. Afrundingsvis belyses ekstraarbejde hos ledelsen, der følger af den begrænsede økonomi til lønninger.

Tømreren i Café & Bygs ansættelse på 20 timer hænger sammen med måden interventionen er tænkt forud for projektet. Her var det planen, at en af de fuldtidsansatte velfærdsarbejdere skulle stå for at styre byggearbejdet. Som supplement hertil skulle håndværksudlærte personer hjælpe til med dele, hvor autoriseret arbejdskraft er påbudt (Bilag 1:9). Denne måde at tænke arbejdet har været med til at danne baggrunden for udarbejdelsen af projektansøgningen. I forlængelse heraf skabes en social relation, der bevæger sig via tre punkter. Bevægelsen går fra tænkemåden og projektansøgningen til Socialstyrelsen, der administrerer FEAD midlerne, til det direkte velfærdsarbejde, hvor antallet af byggedage delvist er betinget af økonomien i interventionen (Feltnote 27). Forudsætningerne for at imødekomme de hjemløses behov for fællesskab betinges derved af denne trepunktsbevægelse. Handlerummet for imødekommelsen af ønsket om flere byggedage, styres og begrænses derved både gennem projektbeskrivelsen – men kan også hænge sammen med måden, hvorpå interventionen er tænkt forud for opstarten.

I det følgende vises det, hvordan en hverdag karakteriseret ved en række forskelligartede opgaver kan være udfordrende at få til at hænge sammen. En central udfordring ligger i eksemplet med det komplekse problem omkring psykiske udfordringer, en hjemløs bærer på. Udfordringen tydeliggør en kompetencemangel i interventionen. Ikke forstået som manglende kompetencer hos velfærdsarbejderne, men nærmere det at udfordringerne kalder på specialiserede kompetencer indenfor terapi og psykologisk behandling. Eksemplet er ikke enestående. Også i forbindelse med byggeriet hos Monstrum, var en hjemløs nød til at blive hjemme på sit hotelværelse grundet psykiske problemer. En af velfærdsarbejderne måtte derfor blive på hotellet sammen med den hjemløse. Sådan er arbejdet kontinuerligt præget af uforudsigelig problemløsning, der medfører afbrudte processer. Herudover har velfærdsarbejderne en række lavpraktiske opgaver samt regnskabs- og dokumentationsopgaver (Feltnote, 28). Hverdagen i Café & Byg er således fyldt med et væld af opgaver, der presser arbejdet med at skabe fællesskab og inddrage de hjemløse på byggedagene.

Under en samtale med en hjemløs, fortæller han: *"(...) jeg har brug for hjælp til den her [peger på tindingen], men Helga og Kim er jo ikke psykologer. De kan hjælpe mig med nogle andre ting."* (Feltnote 29).

Behovet hos den hjemløse har løbende påkaldt sig en af velfærdsarbejdernes tid og opmærksomhed. En følgevirkning heraf er afbrudte processer, hvor igangværende aktiviteter er gået i stå:

Jeg besluttede mig derfor lidt inden spisetid for at gå op i køkkenet. Her var Helga ved at redde maden fra at brænde på. Inden jeg var kommet ind, havde hun og en hjemløs været i gang med at lave mad i fællesskab. Her havde de i forbindelse med madlavningen talt om, hvordan de kan arbejde på at forbedre situationen for den hjemløse. Undervejs havde den hjemløse fået det dårligt, og ville tale om nogle private ting. Derfor afbrød de madlavningen for at gå ind ved siden af og tale (Feltnote 30).

Eksemplet involverer kun én hjemløs, men kunne lige så godt have udspillet sig en dag hvor flere deltog i madlavningen hvorved flere ville være blevet påvirket af situationen. De komplekse problematikker påvirker ligeledes byggearbejdet, hvor tømreren må forlade byggeriet for at assistere sine kollegaer i forbindelse lignende udførelser, konfliktnedtrapning eller andet.

Om resurseknapheden er et produkt af den projektbeskrivelse PU oprindeligt har lavet, eller om det hænger sammen med en vurdering af donationens størrelse fra Socialstyrelsen kan ikke konkluderes på baggrund af empirien. Uanset hvor forklaringen ligger, kan det udledes at der er et mismatch mellem omfanget af donationen og behovet for varme hænder og kompetencer i det direkte velfærdsarbejde. Dette konkluderes på baggrund af, at der kun er midler til lønninger af de to velfærdsarbejdere og den deltidsansatte tømrer (Bilag 1:10).

Hverdagens beskaffenhed i det direkte velfærdsarbejde afføder videre arbejde med funding af interventionen hos ledelsen, hvor der kontinuerligt søges penge til flere medarbejdere (Bilag 1:12). Hvorved relationen til Socialstyrelsen ikke kun påvirker det direkte velfærdsarbejde, men også intensiverer arbejdet hos ledelsen.

Det økonomiske grundlag får ikke kun betydning for interventionen i form af manglende varme hænder, specialiserede kompetencer og videre arbejde med funding. Styringen af økonomien har ligeledes en stor påvirkning på muligheden for og fremdriften i byggeriet. Til trods for Socialstyrelsens vidende om projektets formål, må pengene fra FEAD som nævnt ikke anvendes på byggematerialer. Denne beslutning har medført langvarige udfordringer for Café & Byg, der har sat forskellige aftryk på interventionen. Først og fremmest har det betydet, at byggeriet af boligerne til de hjemløse først blev opstartet primo 2018, hvor interventionen havde været i gang i lidt over et år – over en tredjedel af projektperioden. Et andet aftryk der ligeledes kan betragtes som et produkt af den manglende økonomi til byggematerialer følger nu.

Samarbejdet med Monstrum

Der opstår i kraft af manglen på økonomi til byggematerialer en på hinanden følgende række af sociale relationer. I det følgende går bevægelsen fra FEAD og Café & Byg til Monstrum og Café & Byg. Analysen viser, hvordan samarbejdet om at bygge boliger mellem Monstrum og Café & Byg har været forbundet til profitorientering. Mere specifikt hvordan markedets profitorientering har styret tidspunktet for byggeriet. De konkrete beslutninger, der udgår heraf får i dette tilfælde en særlig betydning, når man står som hjemløs på gaden.

Monstrums donation af fire boliger til Café & Byg kan betragtes som et udtryk for den gensidige tillidsbaserede del af økonomien i den tredje sektor. Forløbet omkring donationen underlægges imidlertid den markedsbaserede del af økonomien i sektoren, idet Monstrum vælger at udskyde byggeriet til fordel for prioriteringen af en stor ordre.

Husene som Monstrum har doneret til Café og Byg, var oprindeligt planlagt til at skulle bygges i januar 2018. Byggeriet blev dog ændret, da virksomheden modtog en ordre de prioriterede at afvikle først. Ifølge en velfærdsarbejder hang beslutningen herom sammen med størrelsen af ordren (Feltnote 31), og dermed en hensyntagen til profit. Byggeriet af de fire boliger har derfor i stedet fundet sted de første to uger i april.

Den markedsbaserede økonomi hvor generering af profit er afgørende, bliver herved den dominerende økonomi over den gensidige tillidsbaserede økonomi i samarbejdet.

Ligesom ved analysen ovenfor omhandlende kontraktstyring gennem projektbeskrivelsen, påvirker markedstænkning også her interventionen. Café & Byg har i kraft af profitorienteringen været sat udenfor indflydelse i forhold til tidspunktet for byggeriet af de fire boliger. Interventionen har anderledes formuleret været underlagt markedets præmisser. Dette har haft konsekvenser til følge for en hjemløs, der i samme periode, og lang tid forud for, har været boligløs. Det har mere konkret betydet, at den hjemløse har været afhængig af sit netværk. Et netværk der er indsnævret meget i løbet af de seneste år (Feltnote 32). En udskydelse af boligbyggeriet på tre måneder er derfor en betragtelig periode - særligt i kolde vintermåder. Profitorienteringen, der dominerer samarbejdet, får dermed en betydelig konsekvens.

En ny donation og dens sammenhæng med den individualiserede logik

I starten af marts 2018 fik Café & Byg donationen på 500.000kr. til byggematerialer fra STARK fonden. Ansøgningen om midler til byggematerialer fra STARK blev udformet og indsendt i interventionens indledende fase omkring oktober 2016 (Bilag 1:11).

Tidshorizonten viser, hvordan arbejdet med fondsmidler er en tidskrævende proces. Den langsommelige proces har været med til at fastholde trægheden i byggeriet. Af følgende analyse vil det ydermere vises, at den senere modtagelse af byggematerialer betyder en tilbagegang i byggeprocessen. Samt at det ikke alene er translokal styring, der er med til at gøre byggeprocessen træg. Den individualiserede logik er gennem den særlige hensyntagen til den enkeltes ønsker ligeledes med til at langsommeligøre byggeprocessen.

Udover at være tvunget til at vente på donationen fra STARK får tilegnelsen af byggematerialer den betydning, at byggeprocessen går et skridt tilbage på grund af kvaliteternes ved de nye materialer. Man har således været nødt til at fjerne den isolering og dampspærre, der var sat i et hus, der var under opførelse (Feltnote 33). Arbejdstid og løn til tømreren går herved tabt. Den styring af økonomien der går tilbage til FEAD midlerne, kan således fortsat siges at få konsekvenser. I forlængelse af de forudgående analyser bliver det herved karakteristisk for byggeriet i interventionen, at de markedsrelaterede logikker forbundet med den translokale styring har en stærk påvirkning på fremdriften i byggeriet.

Men fremdriften i byggeriet er også påvirket af den individualiserede logik. I forbindelse med modtagelsen af de nye byggematerialer her der været afholdt en workshop i samarbejde med AUG. Her har mulighederne for anvendelsen af materialerne været fremlagt af arkitekter fra AUG, og de enkelte hjemløse har kunnet forme deres egne ideer til anvendelsen. En af de

hjemløse har under workshopen fået idéen om at bygge lys ind i beklædningen, der samtidig kan fungere som belysning udenfor huset (Feltnote 33). Om ideen virkelig gøres vides ikke, men det viser at den individualiserede logik her igen former praksis.

Logikken der her betyder merarbejde i form af afholdelse af workshop og bearbejdning af individuelle ideer, er en tidskrævende omsætning af demokratimyten. Presset mellem hensyntagen til den enkelte og få bygget mange boliger, som en velfærdsarbejder omtaler (Feltnote 34), intensiveres herigennem. Både translokal styring og omsætningen af demokrati i interventionen har derved betydning for fremdriften i byggeriet.

Fra tue til tue

Som beskrevet har fraværet af økonomiske midler til byggematerialer medført yderligere arbejde med fondsansøgninger, men arbejdet med funding stopper ikke ved fondsansøgninger. Det vises nu, hvordan en anden funding strategi nu tages i anvendelse. Den nye strategi ser ud til at søge væk fra de markedsbaserede logikker ved at søge mod det gensidighedsbaserede ved den tredje sektors økonomi. Strategien virker imidlertid ikke som en planlagt tilgang til udfordringen, men som et resultat af at have løbet panden imod en mur. Strategien kan desuden medføre nye udfordringer i Café & Byg.

Presset af at det ikke er lykkedes at indsamle flere penge fra fonde, forsøges nu at gå efter mikro-donationer fra privatpersoner i fundingen af byggematerialer. Der hoppes således afsted fra tue til tue, og hvor man frem til nu har forsøgt at ramme de store sigter man nu efter de små. Den faglige leder fortæller omkring den aktuelle situation for indsamlingen af penge til byggematerialer:

"Vi har jo søgt alle de store fonde. Så vi vil søge mere sådan civilsamfunds eller lidt mindre portioner. Man kan være med til at støtte til en dør, og et vindue og sådan noget. Så det bliver opdelt noget mere. Fordi vi har erfaring med, at der er rigtig mange i civilbefolkningen som rigtig gerne vil støtte til noget konkret. (...). Så vi prøver ligesom at hakke det lidt op, og få nogle andre på banen i forhold til at få støtte og give nogle midler." (Bilag 1:11).

De økonomiske spring vil med stor sandsynlighed blive mindre med denne tilgang, hvilket kan besværliggøre den langsigtede planlægning. Mikro-donationer hvor privatpersoner donerer til en dør, et vindue eller lignende vil kræve mange donationer for at have tilstrækkeligt til et helt hus. En risiko kan derfor være, at fremdriften i byggeriet kommer til at være karakteriseret ved kontinuerlige ophold som et produkt af en indsamling baseret på mikro-donationer. Vil dette være tilfældet, er en situation der er karakteriseret ved længere ophold, men også længere perioder med sikret økonomi, blot være udskiftet med den omvendte situation. Der er herved risiko for, at usikkerheden omkring det økonomiske ikke løses, men blot omstruktureres. Mikro-donationerne kan naturligvis anvendes sammen med donationen fra STARK, men ønsker man at bygge 10-12 huse i løbet af interventionens løbperiode mangles fortsat mellem 220.000-460.000kr til byggematerialer. Det er således et relativt anseeligt beløb, der fortsat skal indsamles.

Omvendt er en potentiel gevinst ved mikro-donationerne muligheden for at løsrive sig fra styringen forbundet med fondsdonationerne. Mikro-donationer vil antageligvis ikke være forbundet med den samme grad af styring og kontrol som fremanalyseret ovenfor, da de i højere grad vil være tillidsbaserede. De er med andre ord en del af den gensidighedsbaserede økonomi i den tredje sektor.

Det er dog ikke utænkeligt, at en privat donor ønsker at se døren og det hus den er blevet sat i, hvilket i praksis kan fungere som en form for kontrol. Det økonomiske grundlag vil derfor ikke svæve ud i et frit handlerum. Men da privatpersoner eller grupper heraf ikke er en del af en stor organisation, eller et system, med formaliserede regler og procedurer, vil fleksibiliteten omkring økonomien sandsynligvis forøges. Dette kan være med til at gøre interventionen mere fleksibel, som det blev efterlyst tidligere.

Relationen til den offentlige sektor

Dette sidste analyseafsnit omhandler relationen til den offentlige sektor. Café & Byg er bundet til Århus Kommune i forbindelse med den fremtidige placering af boligerne. Bindingen fastholdes ved, at Århus Kommune ikke tager en beslutning om placeringen af boligerne.

I den sammenhæng er to påvirkninger af interventionen blevet synlige i forbindelse med samarbejdet med Århus Kommune. Disse omhandler en løbende arbejdsopgave forbundet med koordinering, planlægning og afholdelse af møder samt en fortløbende usikkerhed om placeringen af de hjemløses boliger. Arbejdsopgaverne viser endnu et eksempel på, hvordan eksterne aktører bidrager til arbejdspresset i interventionen hvorved resurseknapheden i det direkte velfærdsarbejde intensiveres. Særligt interessant er det desuden, at usikkerheden omkring den fremtidige placering af boligerne trænger ind i en tænkemåde hos velfærdsarbejderne, der knytter sig til omsætningen af demokrati.

Af Bygs officielle beskrivelse fremgår det, at boligerne skal: *"placeres midlertidigt på udviklingsgrunde, som senere skal bebygges og udvikles jf. de gældende lokalplaner."* (Bilag 5:4). Planlægningen heraf foregår i samarbejde med Århus Kommunes Teknik & Miljø og Socialforvaltning, der ifølge en af velfærdsarbejderne har forpligtiget sig på at finde en grund til boligerne (Feltnote 35).

Samarbejdet opleves som ambivalent. Kommunen virker positivt stemt, men når der skal tages handling er det: *"svært at få nogen til at tage en beslutning"* (Feltnote 36). Det opleves, at man kontinuerligt løber panden mod en bureaukratisk mur ved at tale med de samme embedsmænd og indenfor de samme ledelseslag (Feltnote 36). Café & Byg fastholdes derfor i at skulle planlægge og afholde møder med Århus Kommune.

Ved afslutningen af undersøgelsens empiriindsamling i starten af april 2018, var der således fortsat ikke taget en beslutning om en mulig placering fra Århus Kommune.

Samarbejdet med Århus Kommune syner som en afspejling af (ofte negativt konnoterede) karaktertræk, der jævnligt forbindes med den offentlige sektor – at den er træg og svag i sin ledelse. Et mere konkret eksempel herpå er, at der i løbet af de lidt over tre måneder der blev

indsamlet empiri i forbindelse med denne undersøgelse var en igangværende planlægning af et møde, hvor repræsentanter fra Århus Kommunes Teknik og miljøforvaltning og Socialforvaltning skulle deltage. Mødet var i løbet af perioden planlagt til at skulle afholdes i marts, men blev udskudt på ubestemt tid. Det stod således under resten af undersøgelsesperioden i det uvisse, hvornår dette møde ville blive afholdt.

Uvisheden er et gennemgående tema i samarbejdet med Århus Kommune, der ikke bare fastholder Café & Byg i en arbejdsopgave. Den virker også ved at påvirke tænkningen i omsætningen af demokrati.

I den følgende dialog, spørges Helga ind til placeringen af boligerne. Hendes svar om at uvished vendes til indflydelse for de hjemløse viser, hvordan udefra styrede betingelser er med til forme tænkningen i Café & Byg. Den efterfølgende beskrivelse af udførelsen af tænkemåden, viser hvordan det ligeledes gennemføres i handling:

Daniel: Og hvad med placeringen af boligerne? Ved i hvor de skal stå, når de er færdige?

Helga: Nej, der er en masse ting vi ikke ved, men det vender vi så til: 'Der er en masse ting, du [de hjemløse] kan få indflydelse på.' (Feltnote 37)

Det nærmest ekspliciteres, hvordan usikkerheden generelt er medkonstituerende for måden at tænke medbestemmelse. Tænkemåden videreføres desuden i handling ved at inddrage de hjemløse i møder med Århus Kommune (Feltnote 38), hvor de altså tænkes at kunne få indflydelse på beslutningsprocessen. Herved får et translokalt forhold betydning for omsætningen af rationalitetsmyten demokrati.

Det kan imidlertid indvendes, at Århus Kommune er en stærk aktør med mange interesser. Hvorfor en lille intervention med en mindre gruppe hjemløse, kan se ud til at få svært ved at påvirke kommunens beslutning. Spørgsmålet er derfor, om den konkrete måde at tænke medbestemmelse for de hjemløse, rækker udover hvad der er muligt? Hvis dette er tilfældet. Kan der gennem ovenfor fremviste omsætning af demokrati, skabes et billede af muligheder for medbestemmelse der ikke afspejler de egentlige mulighedsbetingelser.

Delkonklusion

Gennem anden del af analysen er det blevet vist, hvordan forskellige former for translokal styring begrænser handlerummet for omsætningen af fællesskab og demokrati samt påvirker arbejdet mere generelt i Café & Byg. Samtidig er det vist, hvordan intra-organisatoriske tænke-, tale- og handlemåder kan være med til at intensivere styringen omkring det opsøgende arbejde samt er medskabende for trægheden i byggeriet.

Translokal styring af interventionen påvirker opsummeret Café & Byg ved: 1) At binde den op på at skulle lave opsøgende arbejde, hvilket er med til at hæmme interventionens tilpasningsevne 2) Hæmme den i fremdriften af byggeriet 3) Forårsage merarbejde med funding. Herudover foreligger, som et produkt af FEAD donationens omfang, en kompetencemangel.

Den translokale styring er i særdeleshed udgjort af markedsinspirerede teknikker og logikker. Undersøgelsen lægger sig herved i forlængelse af forskning i den tredje sektor, der peger på samme tendens i forhold til anvendelsen af markedsteknikker.

De dominerende markeds- teknikker og logikker er problematiske set i relation til interventioner rettet mod komplekse problemer. Da denne type problemstillinger forudsætter tilpasning til virkelighedens foranderlighed.

Yderligere er restriktion omkring anvendelsen af fondsmidler, en central begrænsning for at indfri det håndgribelige, og erklærede, mål om at bygge boliger.

Ophøjet i et sektorperspektiv perspektiv, er den markedsinspirerede styring således hæmmende for evnen til at afprøve og udvikle nye måder at løse komplekse problemer for non-/for- profit interventioner i den tredje sektor.

Følgelvirkningerne af styringen viser en grundlæggende resurseknaphed i interventionen, der gør det udfordrende at arbejde med komplekse problemer og skaber merarbejde i interventionen. Herudover viser eksemplet med Monstrum, at markedstænkningen fortsat forfølger interventionen når denne form for indtægtskilde kommer i spil. Undersøgelsen viser herved, at til trods for at den tredje sektor defineres ved rationaler fra den offentlige, private og civilsamfunds -sektoren. Er det markeds- styring, tænkning og logikker, der primært dominerer den translokale styring i Café & Byg. Velfærdsproduktionen er således i vid udstrækning underlagt markedsgjorte præmisser.

Samtidig viser fundet af sam-virkningen mellem den translokale styring og den intra-organisatoriske omsætning af demokrati, samt prioriteringen af det opsøgende arbejde, sig interessant i forhold til velfærdsproduktion i den tredje sektor. Det viser, at ikke kun translokal styring er afgørende for velfærdsproduktionens evne til at være tilpasningsdygtig og effektiv. Ligeledes har måderne hvorpå inddragelsen af de hjemløse foregår gennem den individualiserede logik betydning for fremdrift i velfærdsproduktionen, ligesom måder at prioritere arbejde har betydning for tilpasningsevnen. En viden der kan være anvendelig i udformningen af fremtidig intervention i den tredje sektor.

Ydermere viser analysen af Café & Bygs binding til Århus Kommune, at den bureaukratiske del af spændingsfeltet i den tredje sektor, kan være medkonstituerende for specifikke måder at omsætte velfærdsproduktion til praksis i sektoren, samt at denne del af sektoren ligeledes medfører merarbejde.

Kapitel 4

Dette kapitel indeholder to diskussionsdele. Ud fra en forståelse af at institutionsanalysen af demokratimyten kan bidrage med viden om co-production, kredser første del af diskussionen om hvordan analyseresultaterne kan bibringe perspektiver på effektiv co-production.

Betegnelsen 'Effektiv co-production' har i den videnskabelige litteratur forskellige anvendelser, hvor effektiv blandt andet kan betyde evnen til at nå mål og kvalitet for borgerne/brugere. Samt effektivitet – det vil sige i en præstationsforstand. Disse to anvendelser danner baggrund for diskussionens første del.

Anden halvdel er en samfundsorienteret diskussion. Der fremhæves potentialer ved non-/for-profit velfærdsproduktion ved at sidestille det med socialøkonomisk virksomhed med henblik på bedre udnyttelse af den tredje sektor.

Co-Production– dilemmaer og effektivitet i demokratisk velfærdsproduktion

Som anført i analysestrategien betragtes analysen af demokratimyten implicit som en analyse af co-production i Café & Bygs praksis. Analyseresultater herfra vil nu anvendes i en diskussion af dilemmaer og udfordringer, der tager afsæt i eksisterende viden om co-production. Konkret tages afsæt i to af afdøde politolog Elinor Ostroms principper for effektiv co-production (hvor effektiv kan betyde både evnen til at opnå planlagte mål og kvalitet for brugerne). Herefter fyldes analyseresultater ind i et videnshul om effektiv co-production (forstået som effektivitet i velfærdsproduktionen).

De to af Ostroms principper for effektiv co-production der tages afsæt i her, omhandler involveringen af co-produserende borgere i beslutningstagen og retten til selvorganisering på lokalt plan. Temaerne diskuteres henholdsvis i forhold til den individualiserede praksis og translokal styring forbundet med fondsmidlerne. Principperne lyder:

1. Co-producers skal involveres i beslutningstagen enten direkte eller gennem deltagelse
2. Eksterne autoriteter skal afholdes fra at være involveret, så lokalsamfund beholder retten til at organisere sig selv (Brandsen, Pestoff & Verschuere, 2014:235-236)

Princip 1 fra Ostrom

Måden hvorpå de hjemløse (co-produserne) involveres i beslutningstagen i Café & Byg kan siges at gå gennem deltagelse i arbejdsaktiviteter og workshops.

Med afsæt i det første princip kan der opridses to dilemmaer på baggrund af analyseresultaterne. Dilemmaerne hænger sammen med henholdsvis gnidningspunktet omkring indordning og den træge praksis, der følger af involveringen via workshops. Indholdsmæssigt omhandler dilemmaerne individ kontra fællesskab og proces kontra effektivitet.

Ostroms princip ligger op til konsekvent at gå efter involvering af co-producers i beslutningstagen. Analysen af Café & Byg individualiserede tilgang viser imidlertid, at der

opstår dilemmaer som konsekvens af den immanente spænding mellem individet og fællesskabet. Co-production er derved et komplekst forhold, hvor involvering skal balanceres mellem forskelligartede hensyn.

I forhold til gnidningspunktet vedrørende indordning bliver dilemmaet et spørgsmål om graden af medbestemmelse og prioritering af fællesskabet. Spørgsmål som disse kan derfor opstå: Skal de enkelte hjemløse selv vælge, om de vil være en del af fælles bad og toilet? Eller skal det besluttes af de ansatte, hvorved de hjemløse kan tvinges til at være fælles om bad og toilet? Velfærdsarbejderne og ledelsen tvinges derved til at balancere mellem hensynet til individet og fællesskabet, og involveringen i beslutningstagen kan altså være udfordrende at praktisere.

Samtidig kommer interventionen til at stå i et uløseligt forhold i prioriteringen mellem proces og effektivitet. Konkret handler det i Café & Byg om, om man vil nedtone nogle af de processer som antages at være understøttende for de hjemløses tilhørsforhold til boligen. Til fordel for at få bygget huse hurtigere. Spørgsmålet er derfor, om man kan fortsætte med at afholde workshops og give plads til medbestemmelse herigennem, på bekostning af effektivitet? Eller bliver man på et tidspunkt nødt til at prioritere fremdriften af byggeriet over processen?

Som beskrevet i analysen har byggeprocessen allerede været hæmmet på grund af styringen af de økonomiske resurser. Dilemmaerne kan derfor også være vævet ind i andre forhold i og omkring interventionen. En 'løsning' på dilemmaerne hænger derfor sammen med andre forhold end de anførte. Vurderingen af om involveringen i beslutningstagen omkring design af boliger skal prioriteres over fremdriften i byggeriet, er således også betinget af interventionens økonomi. En prioritering af involvering i beslutningstagen kan derfor i Café & Byg betyde mere tid til arbejdet med workshops i kraft af, at pengene kommer i portioner. Dilemmaet mellem at tage hensyn til den enkeltes ønsker og fremdriften i byggeriet intensiveres herved gennem tilknytningen til de økonomiske forhold.

Co-production vil altid indgå i en større sammenhæng, hvor flere hensyn til aktører og grupperes ønsker og mål skal søges indfriet. Co-production kan derfor i henhold til Ostroms princip siges at være mere dilemmafyldt, end blot et spørgsmål om involvering i beslutningstagen.

Princip 2 fra Ostrom

Sammenhænge for intervention bringer diskussionen videre til det andet princip fra. I forhold til dette princip må lokalsamfund betragtes som den praksis og arbejdet, der udøves i Café & Byg. Altså at eksterne autoriteter skal afholdes fra at have indflydelse på, hvordan praksis udøves i interventionen.

Det andet princip fra Ostrom kan i henhold til kontraktstyringen og reguleringen af de økonomiske midler i Café & Byg, synes at forekomme svært at udleve i praksis. Den translokale styring som fondsmidlerne implicerer, gør det særdeles svært at afholde eksterne autoriteter fra indflydelse på organiseringen i interventionen. Det afgørende forhold for intervention

baseret på fondsmidler i den tredje sektor er derfor, at eksterne autoriteter involverer sig selv i forbindelse med deres donationer. Hvorved de er med til at sætte rammerne for den lokale organisering

Ud fra disse forudsætninger ser det derfor ikke ud til at være et spørgsmål om at afholde eksterne autoriteter fra at være involveret i organiseringen af non-/for-profit intervention. Det handler i højere grad om at udforme en intervention – indenfor handlerummet styringen er medkonstituerende for – der kan leve op til den praksis og de mål man ønsker for interventionen. Med andre ord er non-/for-profit intervention bundet til at etablere en praksis, der delvist organiseres af eksterne aktører. Ostroms andet princip ser i henhold til denne undersøgelse ud til at være en utopi, der kan opsættes som et efterstræbelsesværdigt mål.

Overordnet kan det siges om Ostroms principper, at de henholdsvis medfører svære dilemmaer og kan være svære at udleve i praksis. Co-production er således et dilemmafyldt foretagende, hvor velfærdsproduktionen påvirkes af translokale styringsforhold der er medkonstituerende for organiseringen af arbejdet.

Effektivitet i co-production

I dette afsnit rettes fokus omkring co-production alene på effektivitet. Med andre ord rettes fokus mod, om co-production yder eller præsterer godt. Dette spørgsmål står ifølge Brandsen, Pestoff & Verschuere uafklaret hen (2014:240).

Denne undersøgelse kan således fylde den første, om end mindre, mængde viden ind i tomrummet.

Sammenfattet kan det i forhold til Café & Byg på baggrund af analysen siges, at co-production kan have en hæmmende effekt på effektiviteten af byggeriet. Der er derved tale om, at co-production med henblik på at producere et materielt gode kan være ineffektivt.

Det udledes på baggrund af analysen af sammenhængen mellem den individualiserede logik, og den inddragelse der er foregået i forbindelse med workshoppen omhandlende brugen af de nye byggematerialer

Der er således en sammenhæng mellem effektivitet, og måden at gøre co-production i Café & Byg. Med andre ord er effektiv co-production betinget af måden, hvorpå co-produktionen praktiseres. Det kan derved sammenfattes, at co-production af materielle goder kan være ineffektivt. Et uafklaret spørgsmål er til gengæld, om måden hvorpå de hjemløse er involveret som co-producere er mere bæredygtigt i forhold til at løse deres hjemløshedsproblem(er). Ligesom det ikke kan afgøres om co-production udøvet på andre måder, kan have en befordrende effekt på effektiviteten af velfærdsproduktionen i andre former.

Bedre udnyttelse af potentialer i den tredje sektor

I rapportens første afsnit relateredes den anvendte definition af den tredje sektor til den herskende definition indenfor forskning i socialøkonomi. En del af forskningen på dette felt omhandler socialøkonomiske virksomheder. Disse ligner i højere grad end non-/for-profit organisationer almindelig for-profit virksomheder. Socialøkonomiske virksomheder adskiller sig imidlertid fra regulære for-profit virksomheder ved at tage afsæt i et socialt værdisæt. Samt ved at anvende et eventuelt overskud på velgørende formål eller genindføre overskuddet i virksomheden.

Indeværende diskussionsdel tager afsæt i socialøkonomiske virksomheder. Dette gøres for at fremhæve et ensidigt politisk fokus på socialøkonomi, når det kommer til den tredje sektor. Konkret anvendes Alternativet som det politiske afsæt, da partiet har den mest uddybede betragtning på sektoren.

Eksemplerne der refereres til omhandler beskæftigelse af socialt udsatte, både hvad angår konkrete socialøkonomiske virksomheder og forskning. Tematisk adskiller dette sig fra Café & Byg ved at omhandle lønarbejde. Baggrunden for alligevel at vælge dette tema hænger sammen med muligheden for at anvende statistiske beregninger på socialøkonomiske virksomheder, der kan være med til at belyse svagheden ved det ensidige politiske fokus. Herudover er socialt udsatte en målgruppe, der overordnet set er kongruent med teorien om komplekse problemer. Der er således centrale lighedstræk omkring målgrupperne til trods for den tematiske forskellighed.

I første halvdel argumenteres der for, at socialøkonomisk virksomhed besidder potentiale i et begrænset omfang. Herefter anvendes en kritik af socialøkonomiske virksomheder som afsæt for at argumentere for potentialerne ved non-/for-profit intervention. Som afrunding udpeges, på baggrund af undersøgelsen, barrierer for velfærdsproduktionen, der med fordel kan rettes politisk opmærksomhed mod.

Det politiske fokus og begrænsninger ved socialøkonomisk virksomhed

For Alternativet er den tredje sektor gjort til en del af partiprogrammet⁵. Her omtales den tredje sektor gennemgående som iværksætterier og virksomheder, der kan sikre mangfoldighed og arbejdspladser på det danske arbejdsmarked (Alternativet, 2017a). I partiets nyligt fremlagte 'Iværksætterpakke' plæderes i forlængelse heraf for bedre finansieringsmuligheder for socialøkonomiske virksomheder. Samt oprettelsen af et 'Center for Socialøkonomisk Iværksætterier, Virksomhed og Vækst' (Alternativet, 2017b). Opmærksomheden er således på socialøkonomisk virksomhed, og tilrettelæggelsen af gunstige rammer herfor.

Der ligger et vist potentiale for velfærdsproduktion i denne del af den tredje sektor. I forhold til socialt udsatte findes eksempler på interventioner, der succesfuldt beskæftiger borgere med komplekse problemer. Gadens Stemmer, Hus Forbi og Bybi er således alle eksempler på socialøkonomiske virksomheder, der har skabt rummelige beskæftigelsesformer for nogle af de mest udsatte borgere i samfundet.

⁵ Alternativet omtaler imidlertid sektoren som den fjerde sektor til trods for, at indholdet er det samme som det der i forskningen overordnet betegnes som den tredje sektor.

Der er imidlertid usikre eksistensvilkår forbundet med at være socialøkonomisk virksomhed, og evnen til at beskæftige socialt udsatte ser svag ud. Beregninger fra en SFI rapport om socialøkonomiske virksomheder viser, at ud af 49 socialøkonomiske virksomheder har 27 haft underskud i deres seneste regnskabsperiode. Dette til trods for at virksomhederne kan være subsidierede i forhold til lønudgifter for både ansatte på ordinære og særlige ordninger (Thuesen, Bach, Albæk, Jensen, Hansen & Weibel, 2013:89). Én regnskabsperiode er naturligvis blot et øjebliksbillede, men det vidner alligevel om at socialøkonomisk virksomhed er udfordrende. Samtidig har virksomhederne i undersøgelsen gennemsnitligt 19 ansatte, hvoraf fem er på særlige ordninger. Med andre ord er det et lille antal socialt udsatte, virksomhederne er i stand til at beskæftige (ibid:10). Dette mere overordnede billede viser, at den socialøkonomiske 'sektor' har svært ved at løfte denne beskæftigelsesopgave i større omfang. Samtidig fortæller det noget om, at det ensidige politiske fokus på socialøkonomiske virksomheder er uproportionelt med potentialerne – når det kommer til beskæftigelse af socialt udsatte.

Socialøkonomiske virksomheder kan fungere som et udmærket supplement i velfærdsproduktionen for udsatte borgere. For at udnytte den tredje sektors potentiale bedre må et bredere fokus imidlertid anlægges, da der ligger et potentiale for udvikling af beskæftigelsesformer og andre typer velfærd i non-/for-profit delen af den tredje sektor.

I det følgende afsæt tages afsæt i en kritik af socialøkonomisk virksomhed med henblik på at belyse nogle af potentialerne ved non-/for-profit delen af den tredje sektor.

Potentialer i non-/for-profit velfærdsproduktion

Opfattelsen af at socialøkonomiske virksomheder har et begrænset potentiale deles af Ph.d. Christian Franklin Svensson, der forsker i velfærdsstat og sociale forhold. Svensson mener ikke, at *"kapitalistiske forretningsformer vil løse forankret udsathed"*. Hertil føjer Svensson, at der fortsat er hov for veluddannede aktører som offentligt ansatte i socialt arbejde (Svensson, 2017). Behovet for veluddannede aktører deles af de fleste, ligesom de færreste helt vil afskrive den offentlige sektor. Imidlertid mener jeg ikke, at veluddannede aktører kun kan eller bør findes i den offentlige sektor. De kan også spille en vigtig rolle i den tredje sektor. Som beskrevet er én af de to fuldtidsansatte ansatte velfærdsarbejdere uddannet socialrådgiver. Mens den anden er kok og har beskæftiget sig med målgruppen tidligere. Der er dermed både en uddannelsesmæssig kompetence samt en erfaringsbaseret viden og kompetence i Café & Byg. Ydermere er praksis på et centralt område bygget op omkring en anerkendt pædagogisk tilgang, hvilket afspejler en reflekteret tilgang til velfærdsproduktionen. Med andre ord viser eksemplet, at centrale pædagogiske og socialfaglige metoder og kompetencer er indlejret i interventionen. Denne viden og kompetence der indgår i velfærdsproduktionen i Café & Byg, er potentialer ved den tredje sektor der bør udnyttes på bedst mulige måde.

Herudover er forudsætningen for at skabe mere rummelige beskæftigelsesformer, der kan rumme mennesker med komplekse problemstillinger bedre set i relief til socialøkonomiske

virksomheder. Argumentet skal ses i relation til det krav om profit, socialøkonomiske virksomheder er underlagt. En intervention som Café & Byg er ikke afhængig af en kontinuerlig produktion af varer eller tjenesteydelser, der skal generere profit ligesom en socialøkonomisk virksomhed er. Derfor vil socialøkonomiske virksomheder i højere grad være afhængig af stabil arbejdskraft. Herved er interventioner i non-/for-profit organisationer bedre egnet til at kunne rumme svært udsatte borgere, der ikke er parate til at arbejde hver dag end socialøkonomiske virksomheder. Den afgørende forskel i forhold til socialøkonomiske virksomheder er derved friheden fra den direkte opkobling på markedet, hvor friheden fra profitgenereringen øger rummeligheden i velfærdsproduktionen.

Samtidig viser indeværende undersøgelse, at non-/for-profit interventioner kan støde ind i en række andre udfordringer i forbindelse med de økonomiske bindinger og samarbejdspartnere. Udfordringerne der er karakteriseret ved markeds- logikker og teknikker, er udfordringer som det politiske fokus i højere grad må have blik for at løse. Med henblik på at udnytte potentialet i den tredje sektor i videre omfang.

Udfordringerne omkring funding af byggematerialer og rigiditet i forbindelse med styringen fra FEAD, er begge eksempler på fondepraksis som kan forsøges påvirket politisk. Om dette bedst løses gennem regulering, vidensproduktion og oplysning eller noget tredje diskuteres ikke her, men uanset om fundingen kommer fra en EU fond som FEAD, en privat fond eller der er tale om statslige støttemidler. Må det være i samfundets interesse, at interventioner kan implementeres med de bedste forudsætninger for at løse de udfordringer de retter sig i mod. En del af det politiske fokus bør derfor rettes mod non-/for-profit tredje-sektor velfærdsproduktion.

Konklusion

Denne undersøgelse peger på, at praksis og arbejdet i Café & Byg, som en non-/for-profit intervention, formes af både intra-organisatoriske institutionslogikker og tænkemåder samt translokal styring. Undersøgelsen viser, at den translokale styring på non-/for-profit intervention særligt virker gennem markedsgjorte logikker og teknikker.

De centrale omsætninger af fællesskab og demokrati går henholdsvis igennem en arbejdslogik og en individualiseret logik. Logikkerne er imidlertid blot guidende for praksis, og der findes særligt i forhold til fællesskab en sideløbende måde at tænke fællesskab. Eksemplet med variansen i måden at tænke fællesskab viser, at der ud af de varierende tænkemåder opstår forskellige retninger i dele af velfærdsarbejdet. Dette er med til at udfordre interventionens evne til at danne fælles retning i omsætningen af fællesskab. I et samfundsmæssigt perspektiv kan de virke problematisk, at der opstår varierende retninger i velfærdsproduktion, der har til hensigt at løse specifikke problemer gennem afprøvning af en metode. Det kan skabe en usammenhængende og/eller uhåndgribelig praksis og arbejdsform, hvorved metoden bliver uklar.

Herudover viser analysen, at måden de centrale ideer for praksis omsættes på kan være med til at forstærke immanente spændingsforhold i den sociale tilværelse. En bevidsthed herom kan overføres til design og planlægning af andre interventioner, hvor det kan danne grundlag for refleksion om metoder og tilgange.

Samtidig viser analysen af den translokale styring, at den i forbindelse med fondsmidler særligt påvirker interventionen gennem markedsgjorte teknikker og logikker. Kontraktstyring virker ved at stille krav om en bestemt arbejds måde for en del af interventionen, men kravet ser også ud til at forstærkes af prioritering i ledelseslaget. Begge elementer ser således ud til at hæmme interventionen i at tilpasse sig til, og udfylde, behov og ønsker hos de deltagende hjemløse. Samtidig med at handlerummet for arbejdet med fællesskab og demokrati indskrænkes.

Det kan heraf udledes, at kontraktstyring er problematisk i forhold til løsningen af komplekse problemer, da disse fordrer kontinuerlig tilpasning til virkelighedens foranderlighed. Samtidig ser selvfølgheder i den intra-organisatoriske tænkning ud til at have betydning for evnen til at tilpasse sig behov og ønsker i den kontinuerligt foranderlige virkelighed.

Herudover påvirker den translokale styring arbejdet i interventionen gennem restriktion for brugen af fondsmidler, hvilket medfører merarbejde og træghed i byggeprocessen. Ligesom den begrænsede mængde økonomiske resurser medfører kompetencemangel i arbejdet med komplekse problemer samt merarbejde. Når disse udfordringer søges løst forfølger markedets logikker fortsat velfærdsproduktionen.

Slutteligt viser bindingen til Århus Kommune, at også den bureaukratiske del af den tredje sektor gennem fraværet af beslutningskraft medfører usikkerhed omkring fremtidige forhold for velfærdsproduktionen. Dette medfører merarbejde lige så vel som det påvirker omsætningen af demokrati.

Undersøgelsen viser således en tredje sektor, der i høj grad domineres af den markedsøkonomiske del af den tredje sektor. Påvirkning gennem flere styringsstrukturer optræder, men markedsgjorte teknikker og logikker påvirker særligt velfærdsproduktionen, hvilket bør afhjælpes for at non-/for-profit velfærdsproduktion i den tredje sektor kan udnyttes bedst muligt.

Bibliografi

Alternativet, a (2017). *VISION / MANGFOLDIGHED, KREATIVITET OG DEN FJERDE SEKTOR*. Lokaliseret 27.04.2018: <https://alternativet.dk/politik/partiprogram/8-ivaerksaetteri-og-social-opfindsomhed>

Alternativet, b (2018). *FLERE SOCIALE IVÆRKSÆTTERE*. Lokaliseret 22.05.2018: <https://alternativet.dk/application/files/9914/8578/5771/ivaerksaetterpakke.pdf>

Boje, T.P. (2017). *Civilsamfund, Medborgerskab og Deltagelse*. København: Hans Reitzels forlag.

Brandsen, T, Pestoff, V. & Versechuere, B. (2012). Co-Production as a Maturing Concept. I V. Pestoff, T. Brandsen, B. Verschuere (red.), *New Public Governance, the Third Sector and Co-Production*. (s. 1-9). New York:Routledge.

Brandsen, T., Pestoff, V., & Verschuere, B. (2014). Co-production and the third sector: The state of the art I research. I J. Defourny, L. Hulgård, & V. Pestoff (red.), *Social Enterprise and the Third Sector: Changing European landscapes in a comparative perspective*. London & New York: Routledge

Carmel, E. & Harlock, J. (2008). Instituting the 'third sector' as a governable terrain: partnership, procurement and performance in the UK. *Policy and Politics* vol. 36, (s. 155-171).

Evers, A. & Laville, J-L. (2004). Defining the third sector in Europe. I A. Evers & J-L Laville (red.), *The Third Sector IN Europe*. (s. 11-42). Cheltenham: Edward Elgar Publishing

Finansministeriet (2017). *Sammenhængsreform – Borgeren først – En mere sammenhængende offentlig sektor*. Lokaliseret 09.02.2018 på: <https://www.fm.dk/publikationer/2017/sammenhaengsreform-borgeren-foerst-en-mere-sammenhaengende-offentlig-sektor>

Friedland & Alford (1991). Bringing Society Back I: Symbols, Practices and Institutional Contradictions. I W.W. Powell & P.J. DiMaggio (red.) *The New Institutionalism In Organizational Analysis* (s. 232-263). Chicago: The University of Chicago press

Head, B.W. & Alford, J. (2015). Wicked Problems: Implications for Public Policy and Management. *Administration & Society – Sage Journals*. 2015, Vol. 47(6) 711–739. Lokaliseret 29.03.2018: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0095399713481601>

Henriksen, L. S., a (1996). Voluntary organisations and local government in Denmark. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organisations*. (Vol. 7, Nr. 2 – The Third Sector In Scandinavia, s. 177-194.

Henriksen, L. S., b (1996). Lokale frivillige organisationer – autonomi eller underordning? I E. T. Rasmussen & I. Koch-Nielsen (red.), *"Den tredje sektor under forandring"* (s. 125-156). København: Socialforskningsinstituttet (SFI).

Henriksen, L. S., Smith, S. R., & Zimmer, A. (2011). At the Eve of Convergence? Transformations of Social Service Provision in Denmark, Germany, and the United States. *Voluntas: International Journal of Voluntary & Nonprofit Organizations*. 2012, Vol. 23 (2), 458-501 Lokaliseret 02.05.2018:
<http://web.a.ebscohost.com.ep.fjernadgang.kb.dk/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=adc359b9-3f39-4006-b342-aa0782325980%40sessionmgr4010>

Hulgård, L. (2014). Social enterprise and the third sector: Innovative service delivery or a non-capitalist economy? I J. Defourny, L. Hulgård, & V. Pestoff (red.), *Social Enterprise and the Third Sector: Changing European landscapes in a comparative perspective* (s. 66-84). London & New York: Routledge.

Husen, M. (1996). *Det fælles tredje* Lokaliseret 09.04.2018 på <http://michaelhusen.dk/det-faelles-tredje/>

Jakobsen, T.B. (2004). *Legitimitetens logik – Institutionelle dilemmaer i det sociale klagesystem*. København: Sociologisk institut, Københavns Universitet (Ph.d.-afhandling).

Jakobsen, T.B. (2006). Institutionel Etnografi – Myter og logikker i moderne organisationer. I O. Bjerg & K. Villadsen (red.) *Sociologiske metoder – Fra teori til analyse i kvantitative og kvalitative studier* (s.111-130). Frederiksberg: Forlaget samfundslitteratur

Kristiansen, S. (2015). Kvalitative analyseredskaber. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.), *Kvalitative metoder – en grundbog* (s. 481-496). København: Hans Reitzels forlag

Kristiansen, S & Krogstrup, H. K. (2015). *Deltagende Observation*. København: Hans Reitzels forlag

Krogstrup, H. K. (2016). *Evalueringsmodeller*. København: Hans Reitzels forlag

Krøjer, J. & Dupret, K. (2016). *Deltagelse*. I J. Krøjer & K. Dupret (red.), *Social Intervention – Meningsfuld indgriben i menneskers liv*. Frederiksberg: Frydenlund

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. København: Hans Reitzels forlag

Lynggaard, K. (2015). Dokumentanalyse. I S. Brinkmann & Tanggaard, L. (red.), *Kvalitative metoder – en grundbog* (s. 153-167). København: Hans Reitzels forlag

Madison, D.S. (2012). *Critical Ethnography – Method, Ethics and Performance*. Californien: Sage Publications Inc.

Marjorie L. D. & McCoy, L. (2006). *Institutional Ethnography: Using interviews to Investigate Ruling Relations*. I D. Smith (red.). *Institutional ethnography as practice* (s. 21-49). Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Marcus, G.E. (1995). *Ethnography in/of the World System: The Emergence of Multi-sited Ethnography*. *Annual review of Anthropology 1995* (vol. 24), (s. 95-117)

Meyer, J. W. & Rowan, B. (1977). *Institutionalized Organisations: Formal Structure as Myth and Ceremony*. *American journal of Sociology* (vol. 83), (s.340-363) Chicago: The University of Chicago Press

Pestoff, V. (1996). *Den tredje sektor og civilsamfundet – nogle begrebsmæssige overvejelser*. I E. T. Rasmussen I. Koch-Nielsen (red.), *Den tredje sektor under forandring*. København: Socialforskningsinstituttet.

Pestoff, V. (2012). *Co-Production and Third Sector Social Services in Europe – Some Crucial Conceptual Issues*. I V. Pestoff, T. Brandsen & B. Verschuere (red.), *New Public Governance, the Third Sector and Co-Production* (s. 13-34). New York: Routledge

Pestoff, V. & Brandsen, T. (2010). *Public governance and the third sector: opportunities for co-production and innovation?* I S. Osborne (red.), *The New Public Governance? Emerging perspectives on the theory and practice of public governance* (223-236). New York: Routledge.

Projekt UDENFOR, a (2018,). *Byg UDENFOR Lokaliseret 02.04.2018 på:*
<http://udenfor.dk/gadeplans-arbejde/byg-udenfor/>

Projekt UDENFOR, b (2018). *Organisation*. Lokaliseret 11.05.2018:
<http://udenfor.dk/om-projekt-udenfor/organisation/>

Scott, W.R. (1995). *Institutions and Organizations*. Californien: Sage Publications, Inc.

Smith, D.E. (1987). *The Everyday World As Problematic – A Feminist Sociology*. Lebanon: Northeastern University Press.

Smith, D.E. (2002). *Institutional Ethnography*. I T. May (red.). *Qualitative research in action* (s. 17-52) London: Sage Publications Ltd.

Smith, D.E. (2005). *Institutional Ethnography – A Sociology for People*. Washington: AltaMira press.

Smith, D. E. (2008) [2005]: *Feminist and Gender Theories i: Classical and Contemporary Sociological Theory*. Californien: Pine Forge Press: An Imprint of Sage Publications

Svensson, C. F. (2017, 21. oktober). *Ph.d.: Socialøkonomiske virksomheder udfordrer velfærdsstaten*. Lokaliseret 29.04.2018: <https://www.altinget.dk/artikel/phd-socialoekonomiske-virksomheder-er-ikke-en-mirakelkur>

Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (2015) Interviewet: Samtalen som forskningsmetode. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.), *Kvalitative metoder – En grundbog* (s. 29-53). København: Hans Reitzels forlag

Thuesen, L. Bach, H.B., Albæk, K., Jensen, S. Hansen, N.L. & Weibel, K. (2013) *Socialøkonomiske Virksomheder I Danmark – Når udsatte bliver ansatte*. København: Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Lokaliseret 29.04.2018: https://pure.sfi.dk/ws/files/202974/1323_Socialoekonomiske_virksomheder.pdf

UC Viden (2018). *Vild velfærd – udvikling af alternative velfærdsorganiseringer i forhold til arbejdet med marginaliserede børn, unge og unge voksne*. Lokaliseret 29.05.2018: [https://www.ucviden.dk/portal/da/projects/vild-velfaerd---udvikling-af-alternative-velfaerdsorganiseringer-i-forhold-til-arbejdet-med-marginaliserede-boern-unge-og-unge-voksne\(994841da-3b6c-49cf-a150-9c14cb338576\).html](https://www.ucviden.dk/portal/da/projects/vild-velfaerd---udvikling-af-alternative-velfaerdsorganiseringer-i-forhold-til-arbejdet-med-marginaliserede-boern-unge-og-unge-voksne(994841da-3b6c-49cf-a150-9c14cb338576).html)

Ungdommens Røde Kors (2017). *Ungdommens Røde Kors er genstartet. Hvad betyder det?* Lokaliseret 29.05.2018: <https://www.urk.dk/ungdommens-rode-kors-er-genstartet-hvad-betyder-det>

VIVE (2017): *Hjemløshed i Danmark 2017. National Kortlægning*. København: Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd. Lokaliseret 29.03.2018 på: https://pure.sfi.dk/ws/files/923630/Hjemlshed_i_Danmark_2017.pdf

Warming, H. (2007). Deltagende observation. I L. Fuglsang, P. Hagedorn-Rasmussen, & P. Bitsch Olsen (red.), *Teknikker i samfundsvidenskaberne* (s. 314-331). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag

Bilagsliste

Bilag 1 - Interview med Gitte Aalbæk, Faglig leder og souschef i Projekt UDENFOR

Bilag 2 - Interviewguide til interview med Gitte Aalbæk

Bilag 3 - Feltnoter

Bilag 4 - Frivillighåndbog

Bilag 5 - Beskrivelser af Café & Byg UDENFOR